

KOSTRA landbruk

Ei vurdering av rapporteringa for 2016

RAPPORT NR. 24 / 2017
30.06.2017





Landbruksdirektoratet
Norwegian Agriculture Agency

| | |
|----------------|---|
| Rapport: | KOSTRA landbruk Ei vurdering av rapporteringa for 2016 |
| Avdeling: | Ressurs og areal |
| Dato: | 30.06.17 |
| Ansvarleg: | Berit Lundamo |
| Bidragsytarar: | Astrid Elin Halse og Jostein Tostrup |
| Rapport-nr.: | 24/2017 |

Innhaldsliste

| | |
|---|-----------|
| Innhaldsliste..... | 2 |
| Samandrag | 4 |
| 1 Innleiing..... | 6 |
| 2 Omdisponering av jordbruksareal..... | 7 |
| 2.1 Politiske mål..... | 7 |
| 2.2 Omdisponert areal i 2016..... | 7 |
| 2.3 Formål areala vert omdisponerte til | 12 |
| 3 Jordlova – talet på saker og utfall..... | 15 |
| 3.1 Omdisponeringssaker..... | 15 |
| 3.2 Delingssaker..... | 18 |
| 3.3 Nydyrkning | 22 |
| 3.4 Driveplikt | 24 |
| 4 Konsesjonslova – talet på saker og utfall..... | 28 |
| 4.1 «Vanlege» søknader om konsesjon (ikkje nedsett konsesjonsgrense) | 28 |
| 4.2 Søknader om konsesjon der søkeren er eit aksjeselskap/ASA | 32 |
| 4.3 Saker etter konsesjonslova § 9 siste ledd | 32 |
| 4.4 Nedsett konsesjonsgrense..... | 35 |
| 4.5 Nedsett konsesjonsgrense – slektskapsunntaket sett ut av kraft..... | 38 |
| 5 Kvalitet på talmaterialet | 39 |
| 5.1 Foreløpige og endelege tal | 39 |
| 5.2 Endringar i rapporteringa over tid..... | 39 |
| 5.3 Om rapporteringa for 2016..... | 40 |
| 5.4 Oppdrag om kvalitetssikring av KOSTRA-tala på omdisponering av dyrka jord | 40 |
| 5.5 Faktisk nedbygging – landbruket si eigen nedbygging | 41 |
| 5.6 Konkrete tiltak..... | 42 |

Vedlegg I: KOSTRA-tal

Vedlegg II: KOSTRA - skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer 2016

Samandrag

KOSTRA (KOmmune–STat–RAporter) er eit nasjonalt informasjonssystem som gir opplysningar om kommunal og fylkeskommunal verksemder. Kommunane har sidan 2005 rapportert på eige landbruksskjema gjennom KOSTRA. I tillegg til rapportering på godkjent omdisponert dyrka og dyrkbart areal etter jordlova og plan- og bygningslova (tbl.), rapporterer kommunane òg på saksarbeid etter jordlova og konsesjonslova.

Nøkkeltal

I 2016 rapporterte kommunane å ha omdisponert 6 026 dekar dyrka jord og 5 233 dekar dyrkbar jord. Totalt gjev dette ei omdisponering på 11 259 dekar dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk. Dette er 315 dekar mindre dyrka jord, og 1 054 dekar mindre dyrkbar jord, enn i 2015. Tala for omdisponering av dyrka jord i 2016 ligg 5 % lågare enn tala for 2015, då talet var 6 314 dekar.

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur stod åleine for 44 % av omdisponeringa av dyrka jord i 2016. Omdisponering til bustader, som tidlegare år har ligge over og rundt same nivå som for samferdsel, stod i 2016 for cirka halvparten så mykje omdisponering som samferdsel. Ein må likevel ta med seg at grønstruktur og samferdselsformål inngår som formål i nær alle detaljreguleringar for bustadsprosjekt, så bustadbygging er mest sannsynleg fortsatt den viktigaste årsaken til at dyrka jord omdisponerast.

Sør-Trøndelag er fylket der det samla sett vart omdisponert mest dyrka jord i 2016, til saman 1 708 dekar. Deretter følgjer Akershus/Oslo og Hedmark, der det vart omdisponert høvesvis 856 dekar og 645 dekar dyrka jord. Kommunane i desse tre fylka stod for ca. 54 prosent av total omdisponering av dyrka jord nasjonalt i 2015.

I 2016 behandla kommunane i alt 1130 omdisponeringssaker etter jordlova § 9. Dette er det lågaste talet sidan 2004 då kommunane fekk fullmakt til å fatte vedtak etter føresegna om omdisponering i jordlova. 11,8 prosent av søkerne fekk avslag.

I 2016 vart det behandla 3 886 søkerne om deling etter jordlovas § 12. Avslagsprosenten var på 8,2 %. Talet på behandla søkerne er om lag like stort som i 2015. Avslagsprosenten er litt høgare enn i 2015, men i same storleik som i åra før 2013.

Det vart tillate 21 612 dekar nydyrka areal i 2016. Dette er det høgaste talet på tillate nydyrka areal sidan KOSTRA-rapporteringa starta i 2005. Gjennomsnittsarealet som vart tillate oppdyrka i kvar sak var 22,6 dekar i 2016. Dette er noko meir enn for året før. I 2016 var det behandla 964 søkerne om nydyrkning. 9 søkerne var avslåtte.

Dei høgaste tala for godkjent nydyrkingsareal i 2015 finn vi i kommunane i Hedmark (3 989 dekar), Nord-Trøndelag (2 858 dekar) og Oppland (2 511 dekar). Kommunane i desse tre fylka står for 43 % av alt tillate nydyrka areal i 2016.

I 2016 behandla kommunane i alt 29 søkerne om varig fritak frå driveplikta. Av desse søkerne vart 20 søkerne innvilga og 9 søkerne vart avslått. I 2016 vart det i alt 16 kommunar som har behandla slike søkerne. Talet på behandla søkerne er litt høgare enn i 2015, men lågare enn i tida 2010-2014.

Kommunane behandla i alt 2 621 «vanlege» søknader om konsesjon i 2016. Av desse sakene vart søknaden om konsesjon innvilga utan vilkår i 1 260 saker, innvilga med vilkår i 1 304 saker og 57 søknader vart avslåtte.

I 2016 vart det behandla i alt 30 saker der konsesjonssøkar var eit AS/ASA, fordelt på i alt 21 kommunar. Av desse 30 sakene vart 23 søknader innvilga og 7 søknader vart avslåtte.

I 2016 vart det behandla i alt 305 søknader om konsesjon etter konsesjonslova § 9 siste ledd. Dette er saker der søkeren i utgangspunktet kan ta over eigedommen konsesjonsfritt, men der ho/han ikkje kan eller vil busette seg der. Vedkomande må då søke om konsesjon. Av desse søknadene vart 82 innvilga utan vilkår, 202 søknader vart innvilga med vilkår og 21 søknader vart avslått. Dette gir ein avslagsprosent på 6,9 %.

I 2016 har i alt 44 kommunar oppgitt at dei har forskrift om nedsett konsesjonsgrense (buplikt) etter konsesjonslova § 7. I 2016 vart det behandla i alt 123 saker av kommunane med heimel i slik forskrift, der 116 søknader vart innvilga og 7 avslått.

Kvalitet på årets rapportering

Svarprosent og utfyllingsgrad i skjema har vorte betre dei seinare åra, og Landbruksdirektoratet legg til grunn at kvaliteten på talmaterialet som eit følgje av dette òg gradvis har vorte betre. Ved frist for endeleg rapportering i juni 2016 mangla det rapportering frå seks kommunar.

Manglande rapportering frå kommunar kan gje underrapportering i talgrunnlaget. Andre mogleg feilkjelder i rapporteringa kan vere feil storleik på areal, og mengd og utfall av saker, i rapporteringa frå dei ulike kommunane.

Tiltak som kan forbetra kvaliteten på tala

KOSTRA-tala er grunnlaget for å vurdere om måla innan jordvern- og eigedoms politikken nås. Det er derfor viktig å arbeide vidare med å sikre god kvalitet i rapporteringa. Tiltaka Landbruksdirektoratet meiner vil bidra til å betre kvaliteten, er følgande:

Fylkesmennene må prioritere rettleiing og oppfølging av kommunane på areal- og saksrapportering og bruke KOSTRA-tala aktivt i sin dialog med kommunane.

NIBIOS KOSTRA-applikasjon bør oppgraderast for å sikre at kommunanes rapportering vert best mogleg. Fylkesmennene må oppmøde kommunane til å ta i bruk applikasjonen.

Ny rapport om faktisk nedbygging av jordressursane viser at landbruket sjølv bygger ned 22 % av dyrka og dyrkbar jord. Desse tala meiner Landbruksdirektoratet òg må inngå i tala for omdisponering. Definisjonen av «jordbruksproduksjon» i jordlova § 9 bør endras til einast å gjelde mat- og fôrproduksjon gjennom direkte bruk av jorda. Søknadsplikt for oppføring av driftsbygningar og tilhøyrande anlegg i landbruket vil gjere det mogleg for kommunane å rapportere på denne omdisponeringa gjennom KOSTRA .

1 Innleiing

KOSTRA (KOmmune–STat–RAporter) er eit nasjonalt informasjonssystem som gir opplysningar om kommunal og fylkeskommunal verksemder. Kommunane har sidan 2005 rapportert på eige landbruksskjema gjennom KOSTRA. Det vert rapportert på omdisponert dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningslova (tbl.) og jordlova, og dessutan på anna saksarbeid etter jordlova og konsesjonslova.

Denne rapporten dekker rapporteringa for 2016. Rapporteringsskjemaet for 2016 er vist i vedlegg II.

KOSTRA gjev informasjon om utfallet av behandlinga til kommunen av dei ulike sakstypane, og dette vert rapportert for kvar sakstype for heile året under eitt. Det vert ikkje lagt inn opplysningar om kvar enkelt sak.

Vi har ikkje referert heile talmaterialet frå landbruksskjemaet i denne rapporten. Statistikken er tilgjengeleg på KOSTRA-sidene hos SSB. Vi har tatt med eit utdrag av data for 2016, og dessutan nokre nasjonale tidsseriar og fylkesvise tal. Desse er vist i vedlegg I.

I kapittel 2 vert det gjeve eit oversyn over dyrka og dyrkbart areal som er vedteke varig omdisponert til andre formål enn landbruk.

I kapittel 3 vert det gjeve eit oversyn over tal på saker og utfall av saker behandla etter jordlova.

I kapittel 4 vert det gjeve eit oversyn over tal på saker og utfall av saker behandla etter konsesjonslova.

I kapittel 5 gir Landbruksdirektoratet vurderingar knytt til kvaliteten på dei innrapporterte tala, samt forslag til forbetringar.

2 Omdisponering av jordbruksareal

2.1 Politiske mål

Noreg har avgrensa areal for matproduksjon. Det har lenge vore eit politisk mål å verne om god dyrka og dyrkbar jord, og å avgrense den årlege omdisponeringa av dyrka jord til under 6 000 dekar, jf. forslag til nasjonal jordvernstrategi (Prop. 127 S (2014 – 2015)).

Ved behandlinga av forslag til nasjonal jordvernstrategi 8. desember 2015 gjorde Stortinget vedtak om at jordvernmalet skulle styrkast. Stortinget fastsette målet for maksimal årleg omdisponering til 4 000 dekar dyrka jord, og sa samstundes at dette målet skal verte gradvis nådd innan 2020.

Dyrka jord omfattar fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite, dvs. jordbruksareal.

Dyrkbar jord er areal som ved oppdyrkning kan setjast i slik stand at dei vil halde krava til fulldyrka jord, og som held krava til klima og jordkvalitet for plantedyrking. Dyrkbar jord kan være overflatedyrka jord, innmarksbeite, skogareal, anna jorddekt fastmark, myr og torvmark.

Kjelde: NIBIO

2.2 Omdisponert areal i 2016

Nasjonalt nivå

Tala som kommunane rapporterer inn viser til vedtak om *omdisponering etter jordlova* og *vedtekne reguleringsplanar etter plan- og bygningslova*. Kommunane rapporterer ikkje på areal som vert lagt inn som byggeområde i kommuneplanen sin arealdel. Det kan derfor gå noko tid frå kommunar vedtek nye byggeområder i LNFR-område i kommuneplanen sin arealdel, til areala vert regulert og synleggjort i omdisponeringsstatistikken.

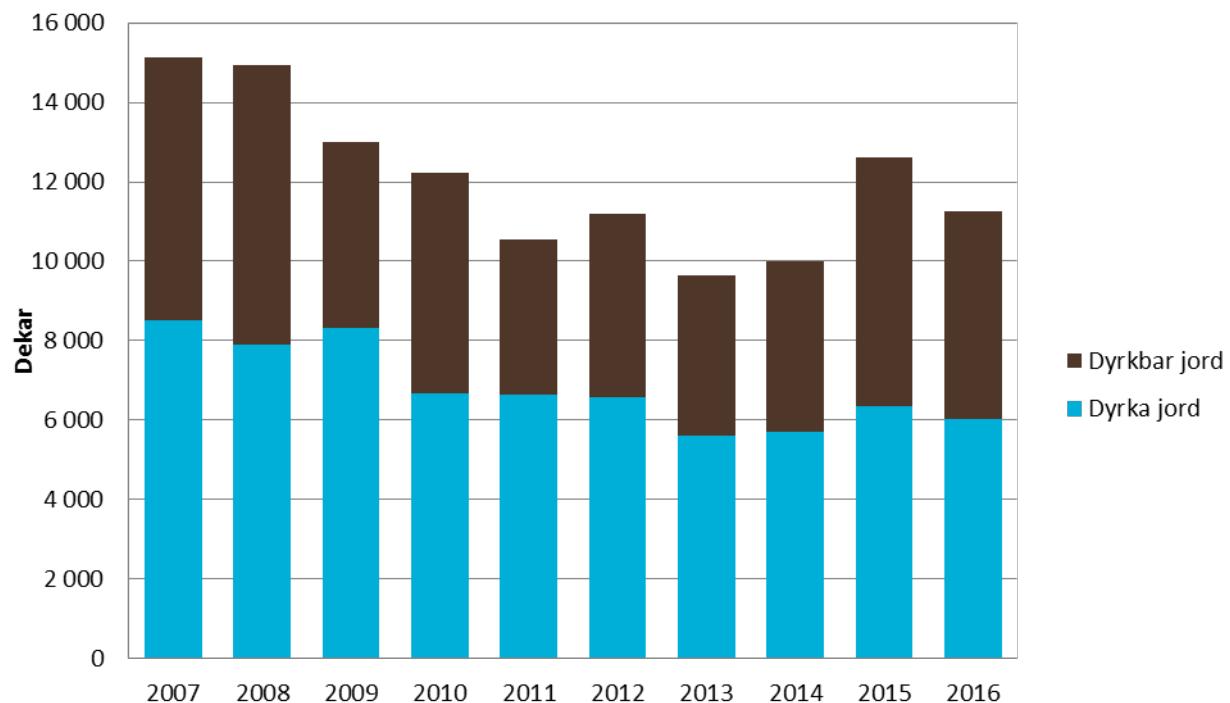
I 2016 rapporterte kommunane å ha omdisponert 6 026 dekar dyrka jord og 5 233 dekar dyrkbar jord. Totalt gjev dette ei omdisponering på 11 259 dekar dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk. Dette er 315 dekar mindre dyrka jord, og 1 054 dekar mindre dyrkbar jord, enn i 2015.

Tala viser areal som gjennom vedtak er omdisponerte til anna arealformål enn landbruk, som til dømes bustader, forretning, logistikk eller samferdsel. Areal som er omdisponert til skogplanting, eller regulert til landbruksformål, er ikkje medrekna.

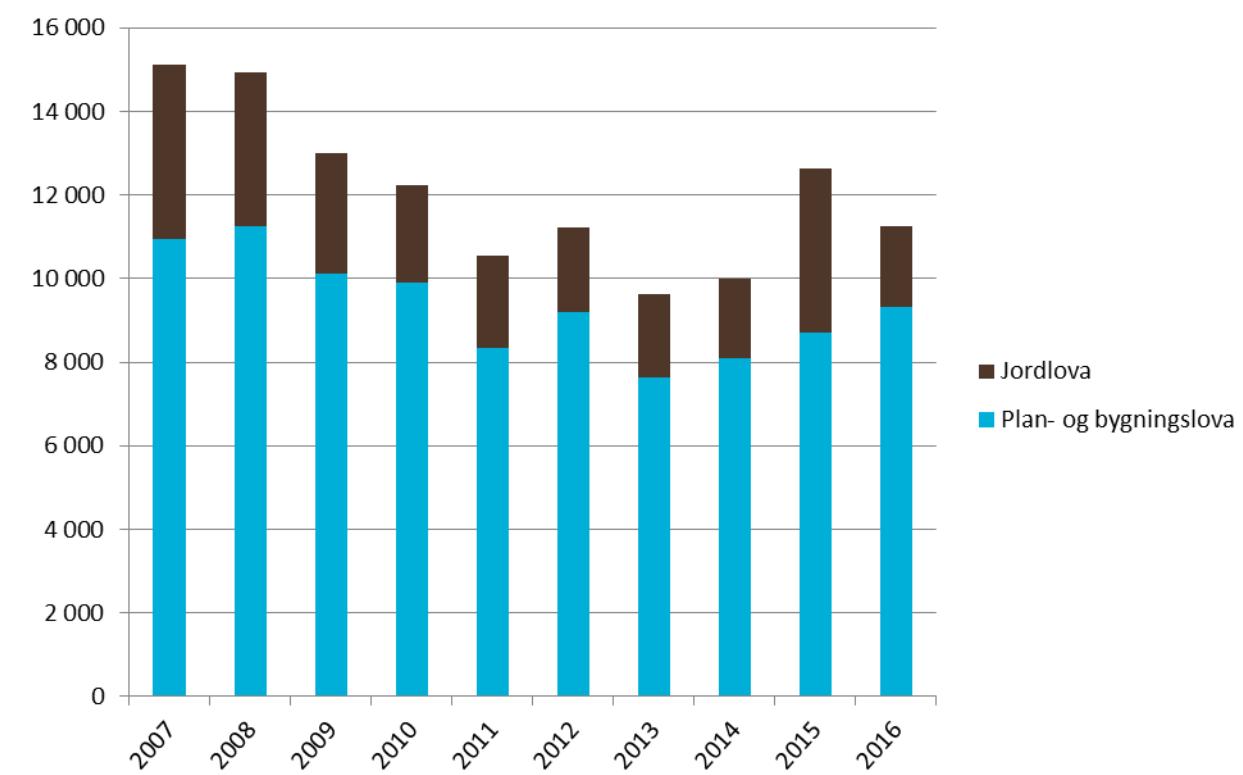
Tabell 1: Omdisponert dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk etter jordlova og plan- og bygningslova 2007 - 2016 (dekar).

| | Samla omdisponering jordlova og PBL | | | Plan og bygningslova (PBL) | | | Jordlova | | |
|------|-------------------------------------|--------------|---------------------------|----------------------------|--------------|---------------------------|------------|--------------|---------------------------|
| | Dyrka jord | Dyrkbar jord | Sum dyrka og dyrkbar jord | Dyrka jord | Dyrkbar jord | Sum dyrka og dyrkbar jord | Dyrka jord | Dyrkbar jord | Sum dyrka og dyrkbar jord |
| 2007 | 8 510 | 6 611 | 15 121 | 5 873 | 5 066 | 10 939 | 2 637 | 1 545 | 4 182 |
| 2008 | 7 900 | 7 045 | 14 945 | 5 691 | 5 553 | 11 244 | 2 209 | 1 492 | 3 701 |
| 2009 | 8 308 | 4 690 | 12 998 | 6 470 | 3 649 | 10 119 | 1 838 | 1 041 | 2 879 |
| 2010 | 6 687 | 5 556 | 12 243 | 5 273 | 4 635 | 9 908 | 1 414 | 921 | 2 335 |
| 2011 | 6 648 | 3 894 | 10 542 | 5 273 | 3 052 | 8 325 | 1 375 | 842 | 2 217 |
| 2012 | 6 567 | 4 643 | 11 210 | 5 265 | 3 946 | 9 211 | 1 302 | 697 | 1 999 |
| 2013 | 5 620 | 4 016 | 9 636 | 4 375 | 3 264 | 7 639 | 1 245 | 752 | 1 997 |
| 2014 | 5 710 | 4 277 | 9 987 | 4 646 | 3 460 | 8 106 | 1 064 | 817 | 1 881 |
| 2015 | 6 341 | 6 287 | 12 628 | 5 213 | 3 510 | 8 723 | 1 128 | 2 777 | 3 905 |
| 2016 | 6 026 | 5 233 | 11 259 | 4 827 | 4 502 | 9 330 | 1 199 | 731 | 1 930 |

Tala for omdisponering av dyrka jord i 2016 ligg 5 % lågare enn tala for 2015, då talet var 6 341 dekar, jf. tabell 1.

**Figur 1: Omdisponert areal fordelt på dyrka og dyrkbar jord, sum jordlova og plan- og bygningslova 2007 - 2016 (dekar).**

Den samla omdisponeringa etter jordlova er for 2016 tilbake på omrent same nivå som ho var i åra før 2015, jf. figur 2. Den høge andelen samla omdisponering etter jordlova i 2015 kom som følgje av ei stor omdisponering av dyrkbar jord gjennom jordlova til vindkraftanlegg i Rogaland.



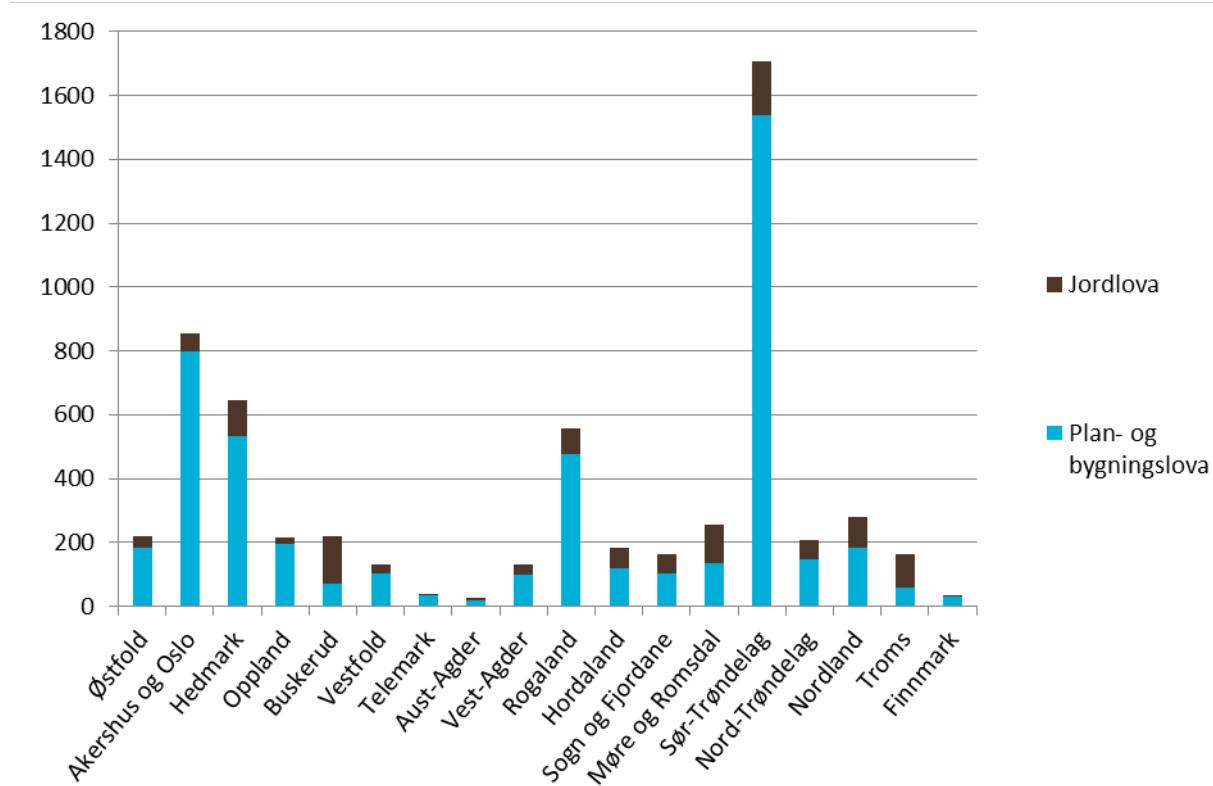
Figur 2: Omdisponert dyrka og dyrkbar jord fordelt på plan- og bygningslova og jordlova, 2007 - 2016 (dekar).

Fylkesnivå

Under vert det vist nokon tal og presentasjonar for omdisponering på fylkesnivå. Det er då viktig å minna om at desse sakene vert avgjort i kommunene, ikkje på fylkesnivå.

Figur 3 viser at kommunane i Sør-Trøndelag fylke har omdisponert klart mest dyrka jord i 2016, med til saman 1 708 dekar. Akershus og Oslo omdisponerte 856 dekar, medan Hedmark omdisponerte 645 dekar dyrka mark.

Dei tre fylka der kommunane har omdisponert mest i landet, stod for cirka 53 prosent av total omdisponering av dyrka jord nasjonalt i 2016. Kommunane i Sør-Trøndelag stod åleine for over 28 prosent av omdisponeringa av dyrka jord nasjonalt i 2016.



Figur 3: Fordeling av omdisponert areal dyrka jord etter lovgrunnlag og fylke, 2016 (dekar).

I følgje dei endelige tala for 2016 har kommunane i Sør-Trøndelag (170 dekar), Buskerud (146 dekar) og Møre og Romsdal (118 dekar) dei høgaste tala for omdisponert dyrka jord til andre formål enn landbruk etter jordlova, jf. figur 3. Buskerud er òg det einaste fylket der kommunane har omdisponert meir etter jordlova enn etter plan- og bygningslova.

Kommunenivå

Dei fem kommunane som har omdisponert mest dyrka jord i 2016 er Melhus (697 dekar), Trondheim (307 dekar), Ringsaker (244 dekar), Ås (239 dekar) og Eidsvoll (221 dekar). Desse fem kommunane stod for nær 30 prosent av all omdisponering av dyrka jord nasjonalt i 2016.

Tabell 2: Dei 20 kommunane med mest dyrka jord omdisponert til andre formål enn landbruk i 2016.

| Kommune | Omdisponert dyrka jord (dekar) |
|---------------------------|--------------------------------------|
| Melhus kommune | 697 |
| Trondheim kommune | 307 |
| Ringsaker kommune | 244 |
| Ås kommune | 239 |
| Eidsvoll kommune | 221 |
| Malvik kommune | 177 |
| Ullensaker kommune | 156 |
| Sola kommune | 151 |
| Stange kommune | 146 |
| Rennebu kommune | 141 |
| Gol kommune | 132 |
| Finnøy kommune | 102 |
| Sarpsborg kommune | 96 |
| Ørland kommune | 95 |
| Sørum kommune | 92 |
| Sandnes kommune | 77 |
| Steinkjer kommune | 73 |
| Hamar kommune | 66 |
| Sortland kommune | 64 |
| Øyer kommune | 63 |
| Sum 20 kommuner | 3 337 |
| Sum alle landets kommuner | 6 026 |

I tala ligg samfunnsformål som bustader, ulike næringsbygg, skule og barnehage, der kommunane i si rolle som lokal planmyndighet vel å plassere tiltaka på dyrka jord. I tala ligg også nasjonale tiltak som større samferdselsutbyggingar og forsvarsformål, der staten har ei sentral rolle. Tala viser altså ein kombinasjon av kommunale avgjerder og gjennomføring av store statlege prosjekt.

2.3 Formål arealet vert omdisponerte til

Når kommunane rapporterer i KOSTRA, skal mengde dekar omdisponert areal, både for reguleringsplanar og enkeltsaker etter jordlova, vert fordelt på ei heil rekke ulike formål. Omsynet til jordvernet skal avvegast mot andre omsyn i arealplanlegginga, og sjølv etter jordlova kan omsynet til å verne om arealressursane måtte vike for andre viktige samfunnsomsyn. Tala frå KOSTRA viser kva for andre samfunnsformål jordbruksarealet vert tatt i bruk til i omdisponeringssaker, jf. tabell 3.

Tabell 3: Omdisponert areal etter jordlova og plan- og bygningslova fordelt på formål, 2016 (dekar).

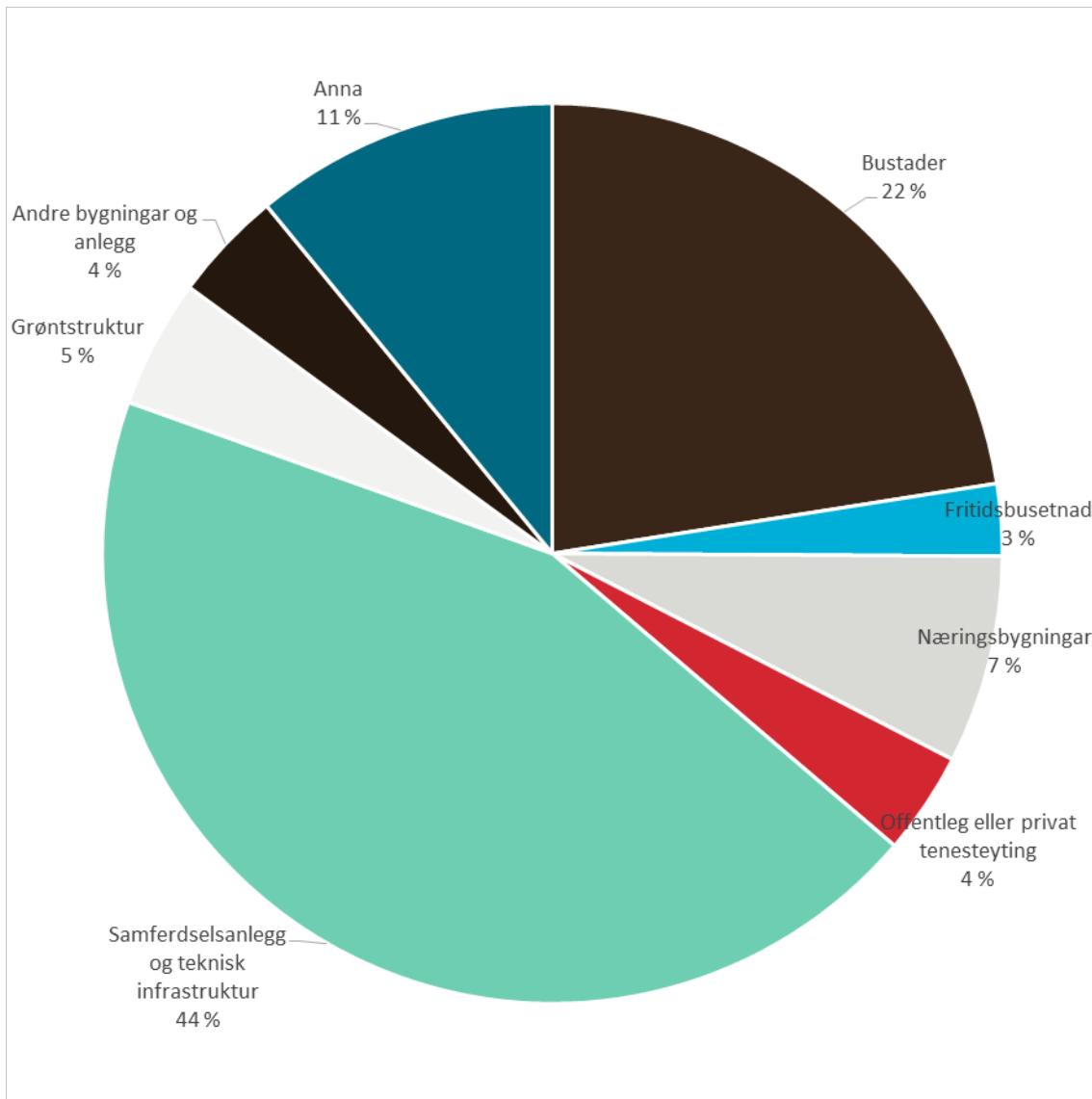
| Formål | Dyrka jordlov | Dyrka pbl | Sum dyrka | Dyrkbar jordlov | Dyrkbar pbl | Sum dyrkbar | Sum d + db |
|--|------------------|--------------|--------------|--------------------|----------------|----------------|---------------|
| Bustader | 396 | 961 | 1 357 | 258 | 555 | 813 | 2 170 |
| Fritidsbusetnad | 76 | 80 | 156 | 65 | 116 | 181 | 337 |
| Næringsbygningar | 129 | 321 | 450 | 82 | 1 542 | 1 624 | 2 074 |
| Offentleg eller privat tenesteyting | 12 | 210 | 222 | 12 | 96 | 108 | 330 |
| Andre bygningar og anlegg | 55 | 185 | 240 | 30 | 309 | 339 | 579 |
| Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur | 121 | 2 544 | 2 665 | 30 | 1 402 | 1 432 | 4 097 |
| Grøntstruktur | 6 | 272 | 278 | 4 | 370 | 374 | 652 |
| Golfbane | 0 | 0 | 0 | 0 | 34 | 34 | 34 |
| Forsvarsformål | 51 | 0 | 51 | 0 | 0 | 0 | 51 |
| Annet landbruksformål jordlova* | 353 | | 353 | 250 | | 250 | 603 |
| LNFR der landbruk er utelukket | | 20 | 20 | | 6 | 6 | 26 |
| LNFR spreidde bygningar | 4 | | 4 | | 27 | 27 | 31 |
| Bruk og vern av sjø og vassdrag | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 1 |
| Kombinasjoner av hovedformål pbl | | 232 | 232 | | 44 | 44 | 276 |
| Sum omdisponert | 1 199 | 4 827 | 6 026 | 731 | 4 502 | 5 233 | 11 259 |
| Skogplanting | 333 | | 333 | 11 | | 11 | 344 |

Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur stod åleine for 44 % av omdisponeringa av dyrka jord i 2016, jf. figur 4. Sjølv om tala for omdisponering til dette formålet brukar å vere høgt, så har andelen av den totale omdisponeringa aldri vore så høg som den var i 2016.

Omdisponering til bustader, som tidlegare år har ligge over og rundt same nivå som for samferdsel, stod i 2016 for cirka halvparten så mykje omdisponering som samferdsel. Ein må likevel ta med seg at grønstruktur og samferdselsformål inngår som formål i nær alle detaljreguleringar for bustadsprosjekt. Det betyr at bustadbygging mest sannsynleg fortsatt er den viktigaste årsaken til at dyrka jord omdisponerast.

Areal til næringsbygningar stod for størstedelen av omdisponeringa av dyrkbar jord i 2016. Saman med areal til samferdsel og bustader, stod dette arealformålet for 74 % av omdisponeringa av dyrkbar jord i 2016.

Tala for 2016 viser at 29 % av bustadbygginga på dyrka jord vart godkjent gjennom omdisponeringstillating etter jordlova. Dette er noko meir enn det som vart rapportert for 2015, men er på same nivå som åra før. Rundt 1/4 – 1/3 av bustadbygginga på dyrka jord vert altså kvart år godkjent utan bruk av reguleringsplan. Når det gjeld fritidsbygningar på dyrka jord, vart 49 % godkjent gjennom enkeltvedtak etter jordlova i 2016.



Figur 4: Omdisponert areal dyrka jord fordelt på formål i 2016

Det er vedtekne reguleringsplanar som ligg til grunn for tala kommunane rapporterer inn om omdisponering etter plan- og bygningslova. Hovudnorma er at større bygge- og anleggstiltak skal verte behandla gjennom reguleringsplan, og at det i definerte utbyggingsområde i kommuneplanen sin arealdel vert sett krav om reguleringsplan før utbygging. Plan- og bygningslova set likevel ikkje noko klar grense for kva som er å rekne som *større bygge- og anleggstiltak*. Dette inneber at kommunen har høve til å godkjenne mindre utbyggingar direkte gjennom kommuneplanen sin arealdel, utan å krevje reguleringsplan først. Sidan føresegne om omdisponering i jordlova ikkje gjeld i bebyggelsesområde i kommuneplanen sin arealdel, vil slike utbyggingar ikkje verte fanga opp av KOSTRA-rapporteringa.

Areal som vert tatt i bruk til byggeverksemد med siktet på jordbruksproduksjon krev ikkje samtykke til omdisponering etter jordlova. Nye driftsbygningar, gjødselkummar mv. vert dermed ikkje fanga opp i KOSTRA-statistikken med mindre dei vert behandla som reguleringsplan, noko som sjeldan skjer. Detta går vi nærmare inn på i kapittel 5.

Areal til skogplanting vert heller ikkje tatt med i omdisponeringsstatistikken. Dette skuldast at skogplanting ikkje vert sett på som ei irreversibel omdisponering, sidan arealet framleis vil vere dyrkbar jord eller ved rydding egne seg for innmarksbeite. Ved eit framtidig behov for matproduserande areal kan arealet dyrkast opp att.

Omdisponering av areal til anna landbruksformål etter jordlova, altså bruk av arealet som ikkje tar sikte på jordbruksproduksjon slik dette er definert i jordlova, er definert som permanent omdisponert. Slik omdisponering vert dermed tatt med på linje med ulike utbyggingsformål kommunane registerer gjennom KOSTRA.

3 Jordlova – talet på saker og utfall

3.1 Omdisponeringssaker

Jordlova set eit forbod mot å nytte dyrka jord til formål som ikkje tar sikte på jordbruksproduksjon. Dyrkbar jord må ikkje disponerast slik at ho i framtida ikkje vert eigna til jordbruksproduksjon. Vil eigaren nytte dyrka eller dyrkbar jord til anna enn jordbruksproduksjon, må ho/han søke om løyve til omdisponering etter jordlova § 9.

I KOSTRA vert òg søknader om frådeling etter jordlova § 12 tatt med under talet for omdisponeringssaker dersom delinga fører med seg at dyrka eller dyrkbar jord vert omdisponert.

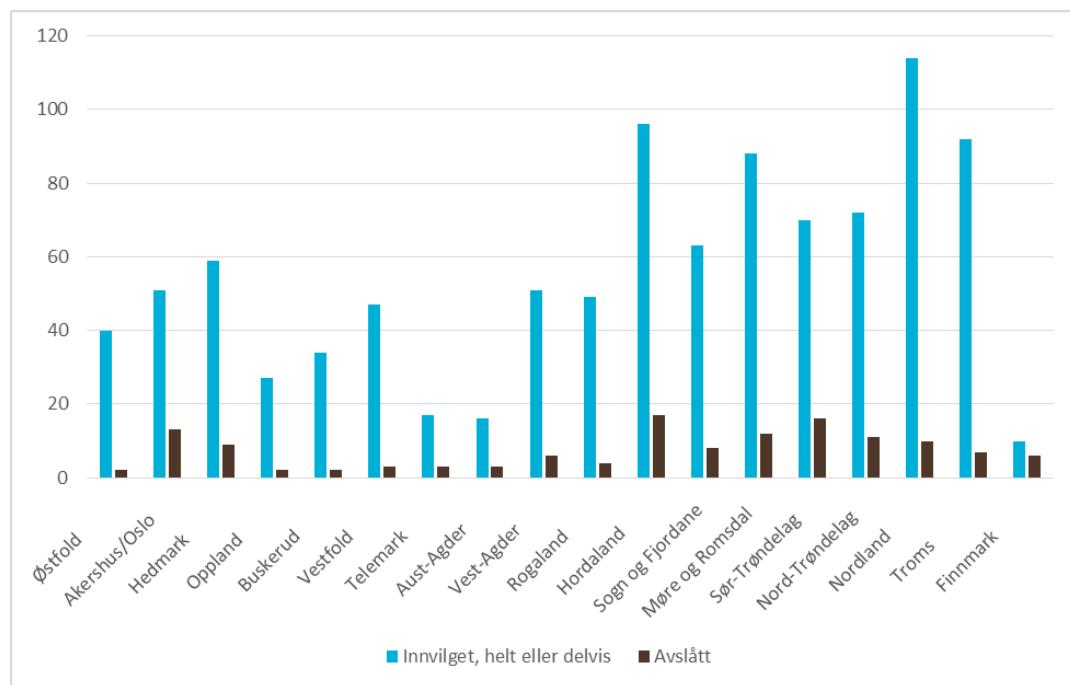
I 2016 behandla kommunane i alt 1130 saker etter jordlova § 9, jf. tabell 4. Av desse sakene vart 996 søknader innvilga heilt eller delvis, og 134 søknader vart avslått. Avslagsprosenten var 11,8. Avslagsprosenten er noko høgare enn det vi har sett i åra før, men likevel ikkje noko klart brot med tidlegare år.

Av tabellen nedanfor ser vi at det har vore ein nokså jamn nedgang i talet på søknader etter jordlova § 9 i perioden 2006 – 2014, mens vi ser ein liten auke i 2015. I 2016 gikk talet på behandla saker ned igjen, og er nesten det lågaste vi har sett sidan kommunane fekk fullmakt til å fatte vedtak etter omdisponeringsbestemmelsen i jordlova (frå 01.01.2004).

Tabell 4. Talet på omdisponeringssaker behandla av kommunane i perioden 2000-2016.

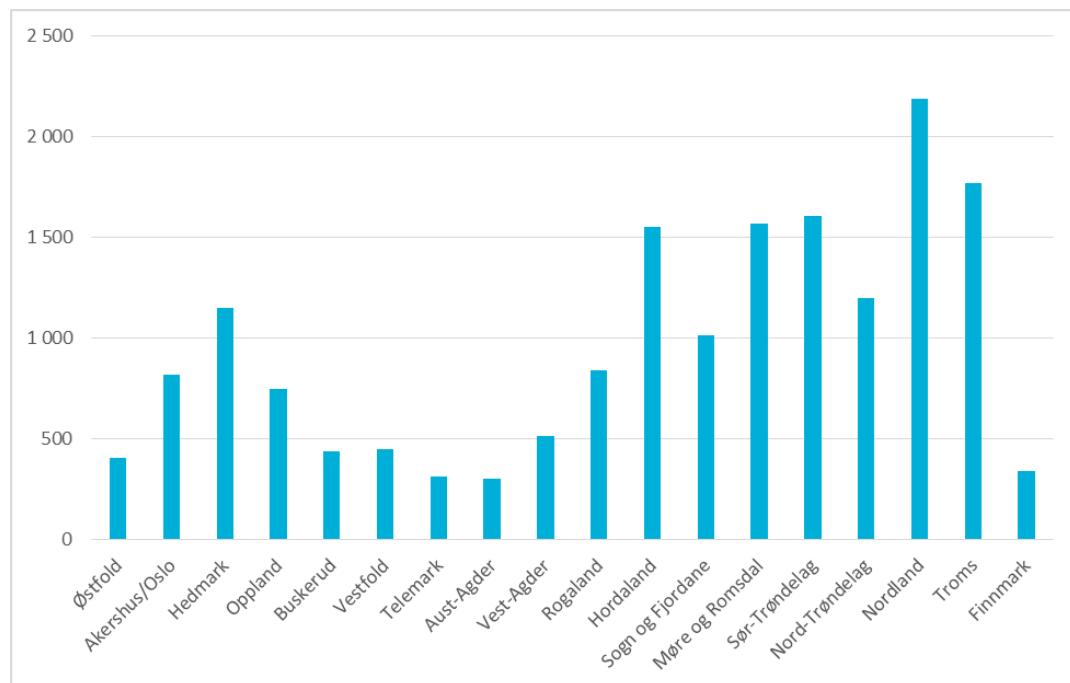
| | Innvilga | Avslåtte | Saker i alt | Avslag i % |
|-------------|------------|------------|-------------|-------------|
| 2000 | 767 | 47 | 814 | 5,8 |
| 2001 | 713 | 46 | 759 | 6,1 |
| 2002 | 626 | 41 | 667 | 6,1 |
| 2003 | 531 | 33 | 564 | 5,9 |
| 2005 | 2180 | 218 | 2398 | 9,1 |
| 2006 | 1962 | 194 | 2156 | 9 |
| 2007 | 1963 | 266 | 2229 | 11,9 |
| 2008 | 1707 | 235 | 1942 | 12,1 |
| 2009 | 1356 | 208 | 1564 | 13,3 |
| 2010 | 1461 | 156 | 1617 | 9,6 |
| 2011 | 1267 | 137 | 1404 | 9,8 |
| 2012 | 1211 | 159 | 1370 | 11,6 |
| 2013 | 1205 | 154 | 1359 | 11,3 |
| 2014 | 1065 | 121 | 1186 | 10,2 |
| 2015 | 1128 | 129 | 1257 | 10,3 |
| 2016 | 996 | 134 | 1130 | 11,8 |

Figur 5 viser at det er stor forskjell mellom fylka med omsyn på kor mange søknader etter jordlova § 9 som vart behandla i 2016. Flest saker vart det behandla i kommunane i Nordland (124 saker) og Hordaland (113 saker). Dette var dei einaste fylka der det vart behandla meir enn 100 slike saker i 2016. Det lågaste talet på behandla omdisponeringssaker var i Finnmark med 16 saker.



Figur 5: Talet på søknader etter jordlova, innvilga og avslåtte fordelt på fylka i 2016.

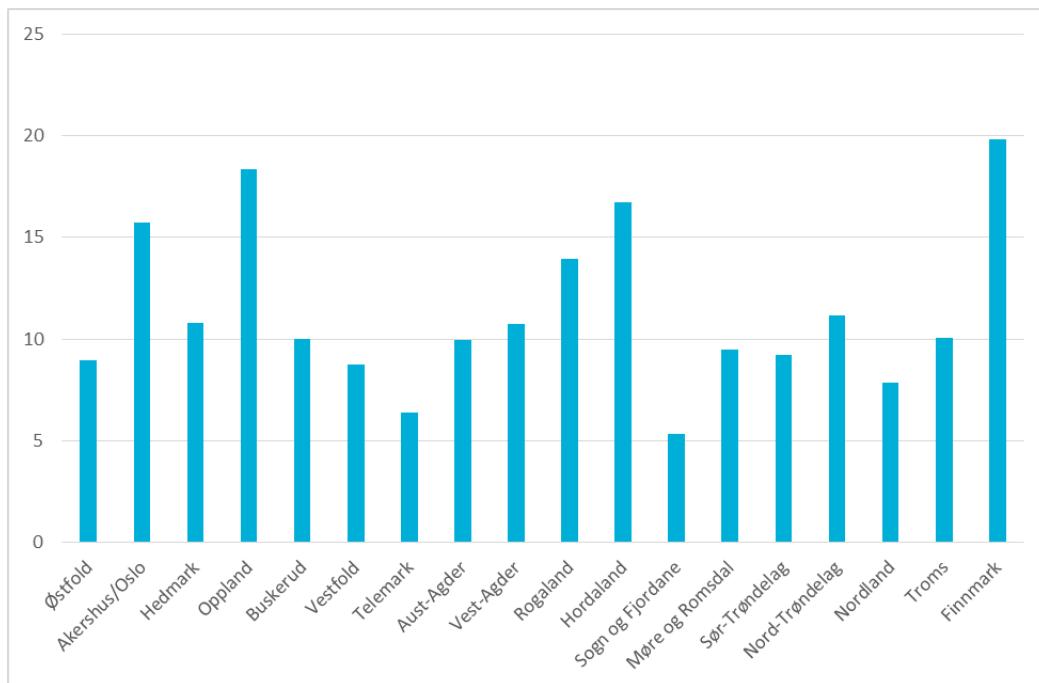
Av figur 6 går det fram at det er stor skilnad mellom fylka når det gjeld talet på behandla søknader om omdisponering i perioden 2006 - 2016. Det lågaste talet på behandla søknader er i kommunane i Aust-Agder med 301 saker, og det høyeste talet i kommunane i Nordland med 2189 behandla saker.



Figur 6: Talet på behandla søknader om omdisponering i perioden 2006-2016 fordelt på fylka.

Det er ikke berre talet på søknader behandla etter jordlova § 9 som varierer mykje mellom fylka i denne perioden, men òg avslagsprosenten. Figur 7 viser at den høgaste avslagsprosenten var blant kommunane i Finnmark med omlag 19,8 % og Oppland med 18,3 %, mens den lågaste avslagsprosenten er i kommunane i Sogn og Fjordane med om lag 5,3 %.

Gjennomsnittleg avslagsprosent for heile landet i perioden 2006-2016 var på 11,3 %.



Figur 7: Avslagsprosent for saker etter jordlova § 9 i perioden 2006-2016 fordelt på fylka.

3.2 Delingssaker

Om eigaren av ein landbrukseigedom vil dele frå eit areal, t.d. ei tomt, må ho eller han söke om løyve til deling etter jordlova § 12. Kommunen skal ved si behandling av söknaden mellom anna legge vekt på om delinga legg til rette for ein tenleg og variert bruksstruktur i landbruket.

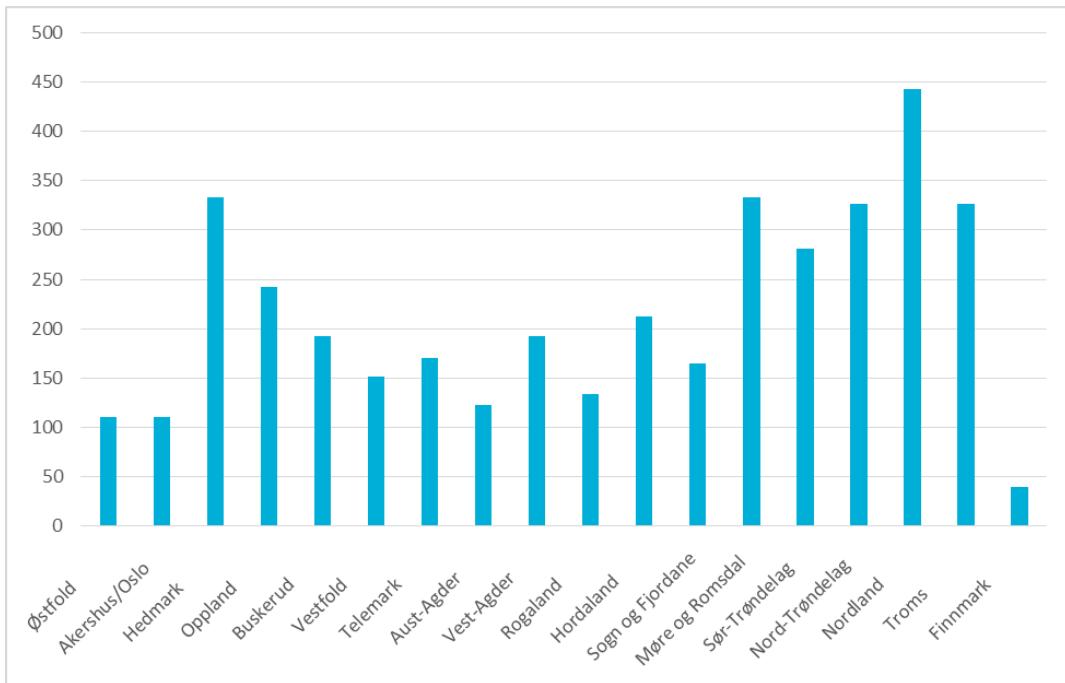
Jordlova § 12 vart endra med verknad frå 1.7.2013, mellom anna slik at omsynet til busetting kan gi grunnlag for at söknaden kan innvilgast sjølv om andre moment talar mot det. Denne endringa vart tatt inn som eit nytt punkt i KOSTRA-skjemaet frå og med rapporteringsåret 2013. Vidare legg ny jordlov opp til at frådeling av areal som tilleggsjord til annan landbrukseigedom skal verte lettare.

Av tabell 5 går det fram at kommunane behandla i alt 3886 söknader om deling etter jordlova § 12 i 2016. Av desse söknadene vart 3567 innvilga heilt eller delvis, og 319 söknader vart avslått. Dette gir ein avslagsprosent på 8,2 %. Talet på behandla söknader er om lag like stort som i 2015. Avslagsprosenten er litt høgare enn i 2015, men i same storleik som i åra før 2013.

Tabell 5: Talet på söknader om deling etter jordlova § 12 behandla av kommunane i perioden 2006 - 2016.

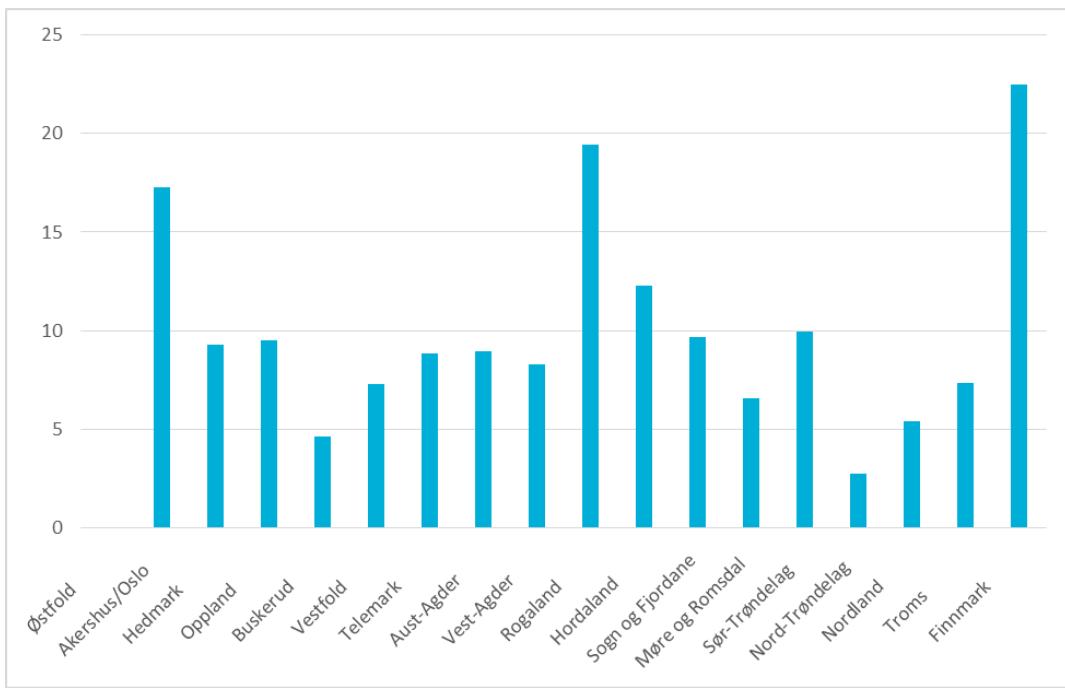
| | Samtykker i alt | Med formål tilleggsjord | Av omsyn til busettinga i området | Avslag i alt | Saker i alt | Avslag i % |
|-------------|-----------------|-------------------------|-----------------------------------|--------------|-------------|------------|
| 2005 | 6037 | 684 | | 500 | 6537 | 7,6 |
| 2006 | 5079 | 507 | | 536 | 5615 | 9,5 |
| 2007 | 4924 | 508 | | 574 | 5498 | 10,4 |
| 2008 | 4718 | 544 | | 543 | 5261 | 10,3 |
| 2009 | 4360 | 528 | | 469 | 4829 | 9,7 |
| 2010 | 3960 | 456 | | 353 | 4313 | 8,2 |
| 2011 | 4081 | 491 | | 397 | 4478 | 8,9 |
| 2012 | 3773 | 516 | | 375 | 4148 | 9 |
| 2013 | 3575 | 555 | 513 | 282 | 3857 | 7,3 |
| 2014 | 3692 | 585 | 532 | 274 | 3966 | 6,9 |
| 2015 | 3826 | 625 | 638 | 287 | 4113 | 7 |
| 2016 | 3567 | 557 | 587 | 319 | 3886 | 8,2 |

Av dei 3 567 söknadene etter jordlova § 12 som vart innvilga i 2016, vart 587 söknader (16,4 %) innvilga av omsyn til busettinga. 557 söknader (15,6 %) av dei innvilga söknadene gjaldt tilleggsjord til annan landbrukseigedom.



Figur 8: Talet på behandla saker etter jordlova § 12 i 2016 fordelt på fylka.

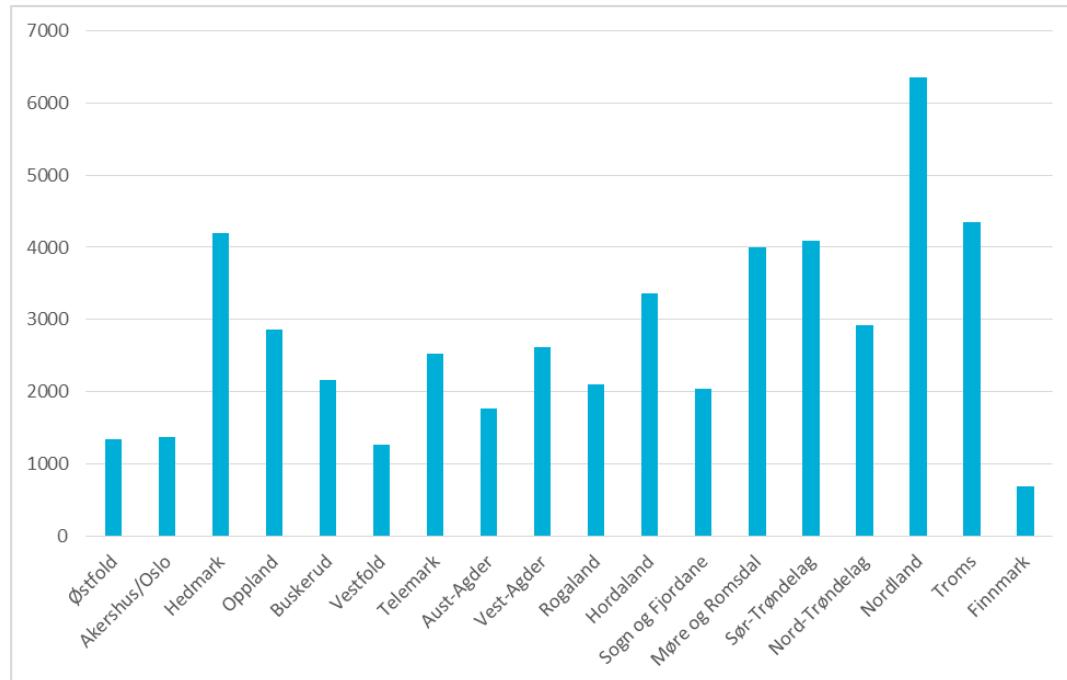
Det er stor skilnad mellom fylka med omsyn til kor mange delingssaker som vart behandla av kommunane i 2016, jf. Figur 8. Det blei behandla flest saker i Nordland (443 saker), mens Finnmark behandla færrest saker (40 saker). Dette er tilsvarende som tidligare år.



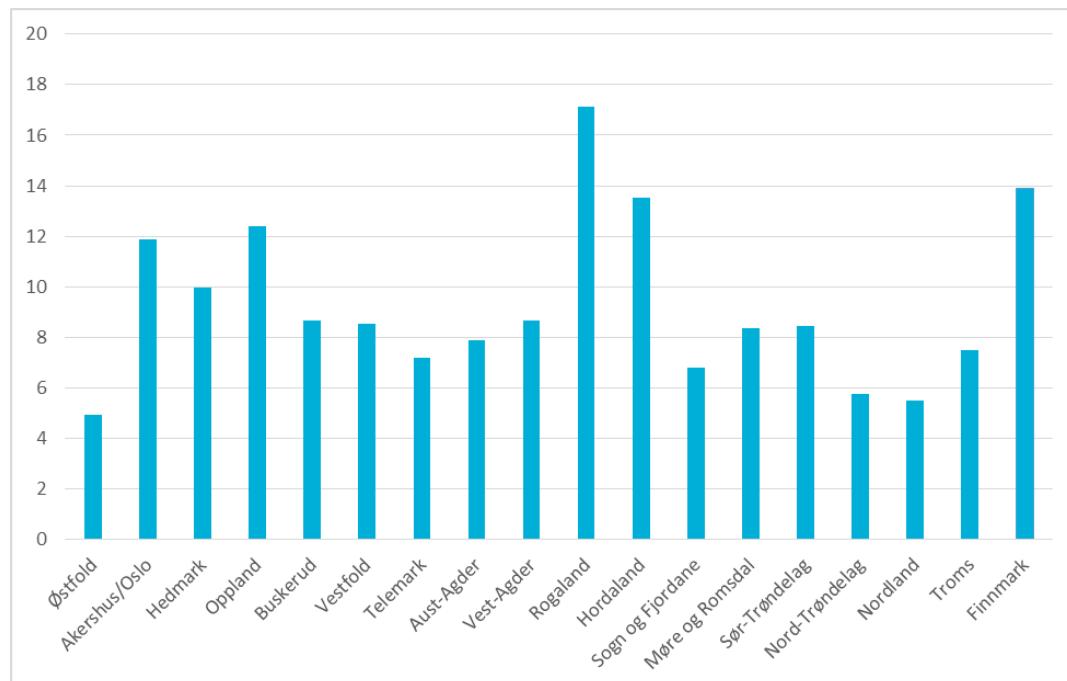
Figur 9: Andelen avslalte søknader om deling etter jordlova § 12 i 2016.

Den høgaste avslagsprosenten i 2016 er i kommunane i Finnmark med 22,5 %, jf. figur 9. Den lågaste avslagsprosenten er i kommunane i Nord-Trøndelag med 2,7 %. Gjennomsnittleg avslagsprosent for delingssaker i heile landet var i 2016 på 9,4 %.

At det er ulik tal behandla delingssaker fordelt på fylka går att òg i den periodevis statistikken for åra 2006 – 2016, jf, figur. 10. Det høgaste talet behandla saker er i kommunane i Nordland med 6 351 saker i perioden 2006 - 2016, og det lågaste talet er i kommunane i Finnmark med 684 behandla saker.



Figur 10: Talet på behandla saker etter jordlova § 12 i perioden 2006-2016 fordelt på fylka.



Figur 11: Gjennomsnittleg avslagsprosent i saker etter jordlova § 12 i perioden 2006 - 2016 fordelt på fylka.

I perioden 2006 - 2016 finn vi øg at det er klar skilnad mellom fylka med omsyn på avslagsprosent på delingssøknader. Dette kjem fram i figur 11.

Den høgaste avslagsprosenten er i kommunane i Rogaland, der i gjennomsnitt 17,1 % av delingssøknadene vart avslått i perioden. Den lågaste avslagsprosenten er i kommunane i Østfold med 4,9 %. For heile landet var gjennomsnittleg avslagsprosent i denne perioden 9,3 % for kommunane si behandling av søknader etter jordlova § 12.

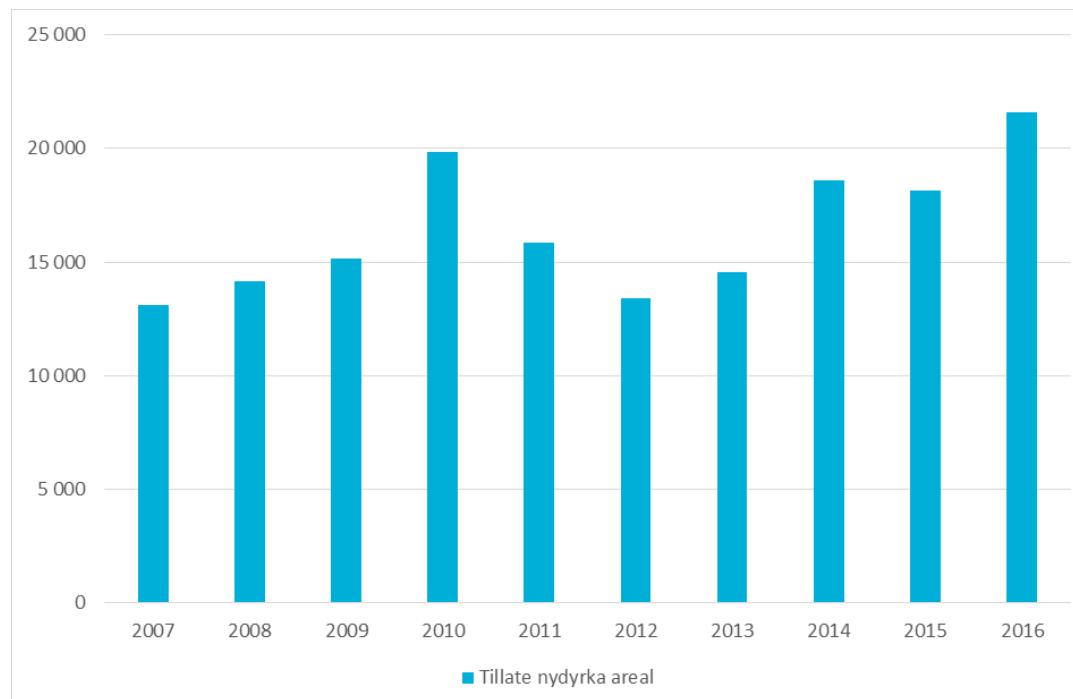
3.3 Nydyrkning

For å nydyrka eit areal må eigaren søke kommunen om løyve i samsvar med forskrift om nydyrkning (jf. jordlova § 11). Kommunane rapporterer om utfall av behandla søknader i KOSTRA. Tabell 6 viser blant anna til tal på saker der det er gjeve løyve til nydyrkning, og eventuelt om vilkår er sett, og dessutan tal på avslåtte saker. Tala seier ikkje i kva grad, eller når, desse areala faktisk vil verte dyrka opp. Dersom tiltaket ikkje er påbyrja innan tre år etter at løyvet vart gjeve, fell løyvet bort.

Tabell 6: Utfall av handsaming av søknader om nydyrkning 2007 – 2016.

| År | Tal på søknader | Løyve utan vilkår | Løyve med vilkår | Tal på avslag | Avslag - % | Omsøkt nydyrka areal | Tillate nydyrka areal |
|------|--------------------|-------------------|------------------|------------------|------------|----------------------------|-----------------------------|
| 2007 | 547 | 204 | 334 | 9 | 1,6 % | 13 649 | 13 119 |
| 2008 | 587 | 232 | 344 | 13 | 1,9 % | 15 180 | 14 157 |
| 2009 | 569 | 221 | 337 | 11 | 2,0 % | 15 755 | 15 153 |
| 2010 | 689 | 311 | 366 | 12 | 1,7 % | 21 213 | 19 860 |
| 2011 | 632 | 267 | 354 | 11 | 1,7 % | 17 425 | 15 875 |
| 2012 | 653 | 305 | 342 | 6 | 0,9 % | 14 287 | 13 417 |
| 2013 | 644 | 284 | 353 | 7 | 1,1 % | 15 111 | 14 557 |
| 2014 | 878 | 405 | 455 | 18 | 2,1 % | 19 405 | 18 572 |
| 2015 | 854 | 404 | 439 | 11 | 1,3 % | 18 832 | 18 139 |
| 2016 | 964 | 469 | 486 | 9 | 0,9 % | 22 650 | 21 612 |

Tabell 6 og figur 12 syner at det vart tillate 21 612 dekar nydyrka areal i 2016. Dette er det høgaste talet på tillate nydyrka areal sidan KOSTRA-rapporteringa starta i 2005. Gjennomsnittsarealet som vart tillate oppdyrka i kvar sak var 22,6 dekar i 2016. Dette er noko meir enn for året før. I 2016 var det behandla 964 søknader om nydyrkning. 9 søknader vart avslått. Totalt vart 1 038 dekar ikkje tillate for nydyrkning i 2016.



Figur 12: Tal på tillate nydyrka areal, 2007 - 2016 (dekar).

Dei høgaste tala for godkjent nydyrkingsareal i 2016 er i kommunane i Hedmark (3 989 dekar), Nord-Trøndelag (2 858 dekar) og Oppland (2 511 dekar). Kommunane i desse tre fylka står for 43 % av alt tillate nydyrka areal i 2016.

Ved behandling av søknad om godkjenning av plan for nydyrkning skal kommunen legge særleg vekt på verknaden nydyrkingsa kan få for natur- og kulturlandskapsverdiane. Kvart år vert det i nydyrkingsakene stilt vilkår av omsyn til natur og miljø i ca. halvparten av sakene. I 2016 vart det stilt vilkår av omsyn til natur og miljø i 51 % av sakene der godkjenning er gjeve. I 48 av sakene vart nydyrkning løyvd med vilkår om redusert areal som følgje av miljøomsyn.

Tabell 7 viser fordeling av vilkår på dei ulike kategoriane. I 2016 vart det sett i alt 678 vilkår fordelt på 486 saker innvilga med vilkår. Det vart satt 187 vilkår av omsyn til biologisk mangfald, 241 vilkår av omsyn til kulturminner, 185 vilkår av omsyn til landskapsbildet, 17 vilkår av omsyn til friluftsliv og 48 vilkår om redusert areal. Ser ein heile perioden samla, er det sett flest vilkår av omsyn til kulturminner, og færrest vilkår av omsyn til friluftslivet.

Tabell 7: Fordeling av vilkår i nydyrkingsaker 2007 – 2016.

| | Biologisk mangfald | Kulturminner | Landskapsbildet | Friluftsliv | Vilkår om redusert areal |
|------|--------------------|--------------|-----------------|-------------|--------------------------|
| 2005 | 60 | 160 | 96 | 30 | 42 |
| 2006 | 130 | 148 | 159 | 50 | 57 |
| 2007 | 141 | 136 | 138 | 11 | 29 |
| 2008 | 153 | 157 | 141 | 30 | 39 |
| 2009 | 134 | 158 | 142 | 24 | 30 |
| 2010 | 126 | 194 | 119 | 9 | 50 |
| 2011 | 122 | 185 | 122 | 17 | 50 |
| 2012 | 129 | 190 | 129 | 15 | 44 |
| 2013 | 129 | 186 | 153 | 25 | 24 |
| 2014 | 172 | 294 | 178 | 44 | 37 |
| 2015 | 199 | 260 | 172 | 44 | 42 |
| 2016 | 187 | 241 | 185 | 17 | 48 |

KOSTRA-tala viser at 71 dekar registrert som A-område for biologisk mangfald vart godkjent nydyrka i 2016. I tillegg vart 609 dekar registrert som B-område for biologisk mangfald godkjent.

3.4 Driveplikt

Søknad om varig fritak frå driveplikta

Med verknad frå 1.7.2009 er det i jordlova § 8 ei føresegn om at jordbruksareal skal drivast. Denne føresegna gjeld utan tidsavgrensing. Eigaren må derfor sjølv drive den dyrka jorda ho/han eig, eller jorda må leigast bort som tilleggsjord til andre. Ei slik leigekontrakt skal vere skriftleg, og gjelde for ei tid på minst 10 år. Leigeavtalen skal òg gi ei god driftsmessig løysing.

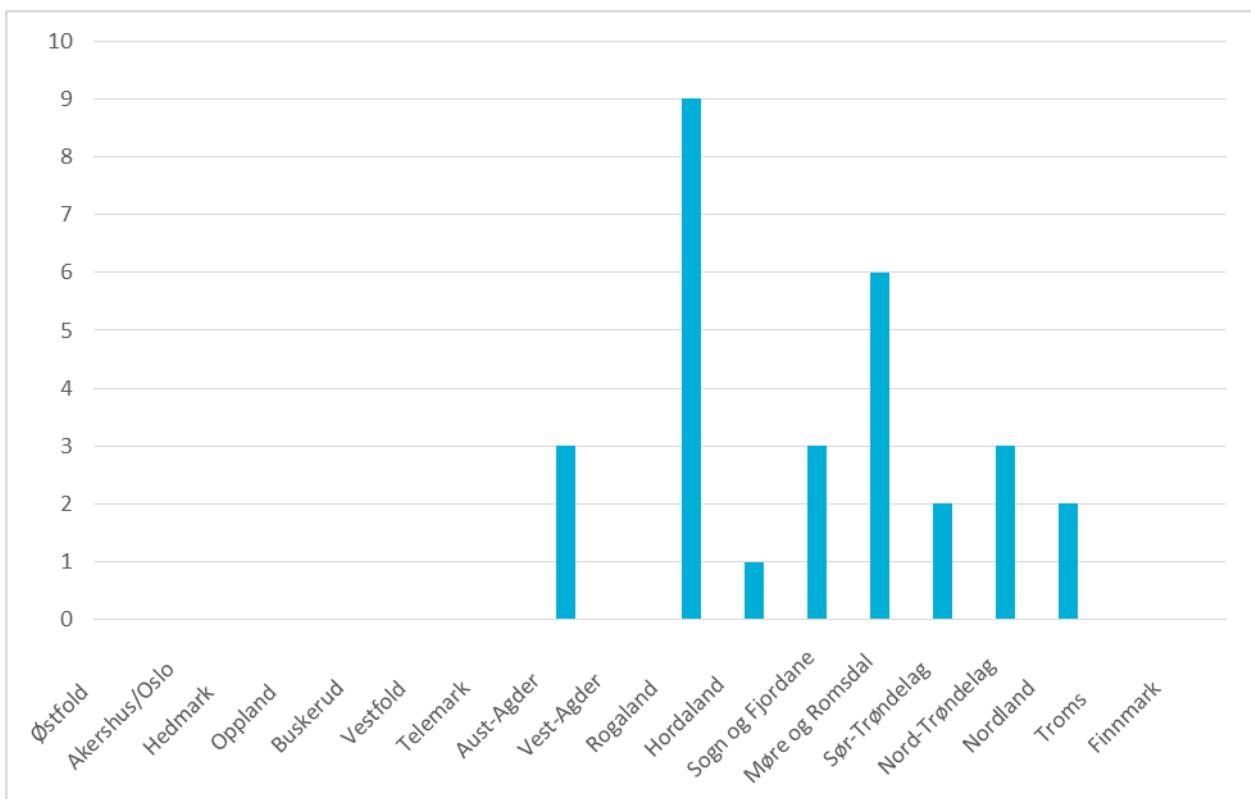
Eigaren kan søke om fritak frå driveplikta, enten heilt eller for ein tidsavgrensa periode, sjå jordlova § 8a.

Tabell 8: Talet på behandla søknader om varig fritak for driveplikta etter jordlova § 8a i perioden 2010-2016.

| Kommunar som har behandla søknader om fritak frå driveplikta | Søknader innvilga med varig fritak frå driveplikta | Søknader innvilga med tidsavgrensa fritak frå driveplikta | Avslått | Søknader i alt |
|--|--|---|---------|----------------|
| 2010 | 78 | 54 | 186 | 37 |
| 2011 | 32 | 40 | ** | 29 |
| 2012 | 23 | 24 | | 19 |
| 2013 | 14 | 18 | | 25 |
| 2014 | 21 | 46 | | 11 |
| 2015 | 18 | 14 | | 11 |
| 2016 | 16 | 20 | | 9 |

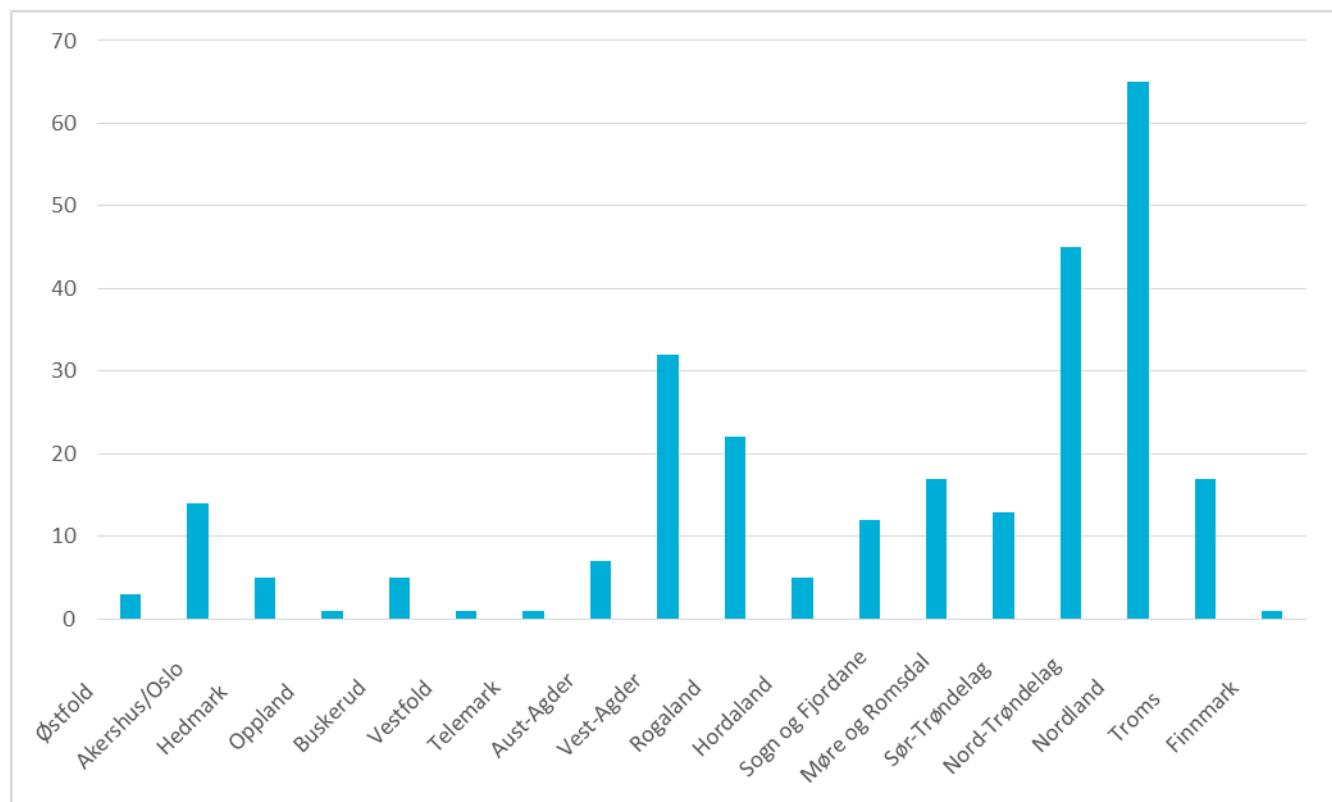
** Frå og med 2011 er det berre søknader om varig fritak frå driveplikta kommunane rapporterer på gjennom KOSTRA.

I 2016 behandla kommunane i alt 29 søknader om varig fritak frå driveplikta, jf. tabell 8. Av desse søknadene vart 20 søknader innvilga og 9 søknader avslått. I 2016 var det i alt 16 kommunar som har behandla slike søknader. Talet på behandla søknader er litt høgare enn i 2015, men lågare enn i tida 2010-2014.



Figur 13: Talet på søknader om varig fritak for driveplikt i 2016 fordelt på fylka.

Figur 13 viser at det er fylka frå Aust-Agder og vidare langs kysten nordover til Troms som har behandla slike saker i 2016. Flest søknader vart i 2016 behandla i Rogaland med i alt 9 søknader.



Figur 14: Talet på søknader om varig fritak frå driveplikta fordelt på fylka, 2010-2016.

Ser vi på talet på slike søknader som kommunane har behandla i tida 2010-2016 har vi eit meir variert bilde, der òg fylka på sør- og østlandet har slike saker. Flest slike saker er i Nordland (65 saker) og Nord-Trøndelag (45 saker).

Grunnen til fordelinga mella fylka i figur 14, kan vere at dei som søker varig fritak frå driveplikta ønsker å nytte eigedomen til bustad- eller fritidsformål. Det er derfor ikkje alltid at svakt produksjonspotensial på eigedomen ligg til grunn for ein søknad om varig fritak.

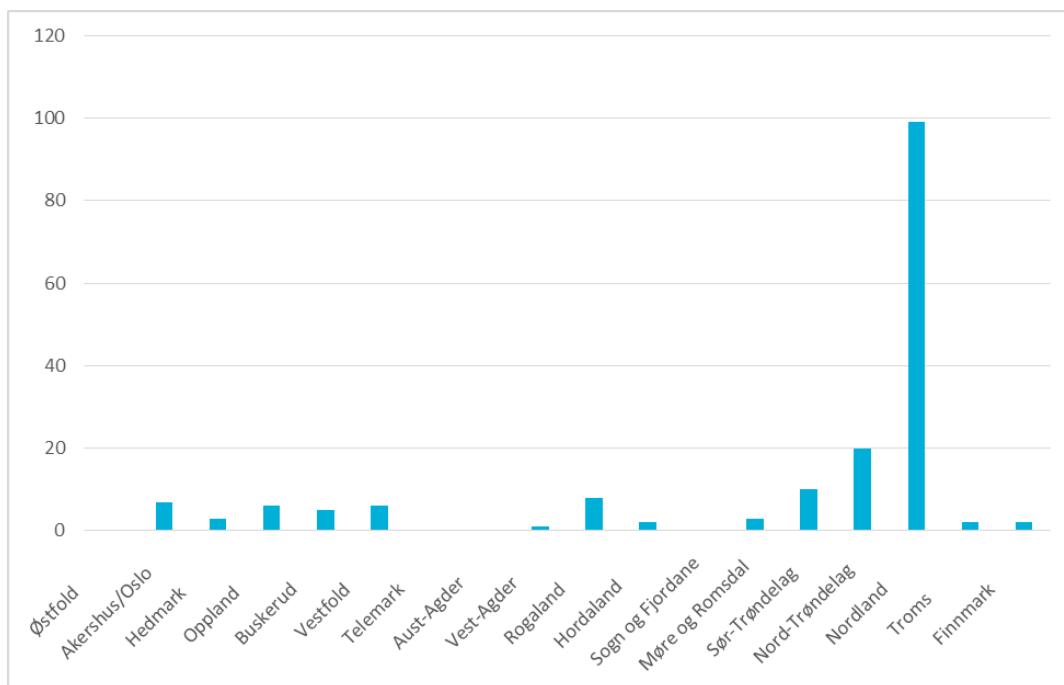
Brot på driveplikta – vedtak om pålegg etter jordlova § 8 tredje ledd

I samband med lovendringa i 2009 som er nemnt ovanfor, vart det opna for at kommunane kan gi eigaren pålegg når dei finn at det føreligg brot på driveplikta.

Tabell 9: Talet på rapporterte pålegg etter jordlova § 8 tredje ledd, perioden 2011-2016.

| | Vedtak med pålegg om driveplikt etter jordlova § 8 tredje ledd |
|------|--|
| 2010 | 16 |
| 2011 | 26 |
| 2012 | 71 |
| 2013 | 27 |
| 2014 | 27 |
| 2015 | 5 |
| 2016 | 3 |

I 2016 vart det gitt i alt 3 pålegg med heimel i jordlova § 8 tredje ledd, jf. tabell 9. Det vart gitt 3 pålegg om bortleige, og eit pålegg om skogplanting. Som vi kan sjå av tabellen er det ein klar nedgang i talet gitte pålegg etter jordlova § 8 dei seinare åra.



Figur 15: Talet på pålegg etter jordlova § 8 tredje ledd i perioden 2010-2016 fordelt på fylka.

I perioden 2010-2016 (figur 15) skil Nordland og Nord-Trøndelag seg ut med talet på pålegg etter jordlova § 8 tredje ledd. Det var gitt 99 slike pålegg i Nordland i denne perioden og 20 pålegg i Nord-Trøndelag.

4 Konsesjonslova – talet på saker og utfall

4.1 «Vanlege» søknader om konsesjon (ikkje nedsett konsesjonsgrense)

Formålet med konsesjonslova er å få eit effektivt vern om landbruket sine produksjonsareal og slike eigar- og bruksforhold som er mest gagnlege for samfunnet. Konsesjonslova fastset at det er nødvendig med konsesjon for å erverve fast eigedom. Unntaka frå denne konsesjonsplikta er likevel så omfattande at det i praksis berre må søkast om konsesjon for ein liten del av eigarskifta på fast eigedom. Omtala under punkt 4.1 omfattar ikkje konsesjonssaker som har sitt opphav i forskrifter om nedsett konsesjonsgrense, derfor kallar vi dei «vanlege» konsesjonssaker.

Kommunane behandla i alt 2 621 «vanlege» søknader om konsesjon i 2016 jf. tabell 10. Av desse sakene vart søknaden om konsesjon innvilga utan vilkår i 1 260 saker, innvilga med vilkår i 1 304 saker og 57 søknader vart avslåtte. Av dei søknadene som vart innvilga med vilkår vart det sett vilkår om personleg buplikt i 634 saker, og upersonleg buplikt i 106 saker.

Rapporteringa gjennom KOSTRA gir ikkje noko svar på kva for andre vilkår enn personleg eller upersonleg buplikt kommunane eventuelt har sett i desse sakene.

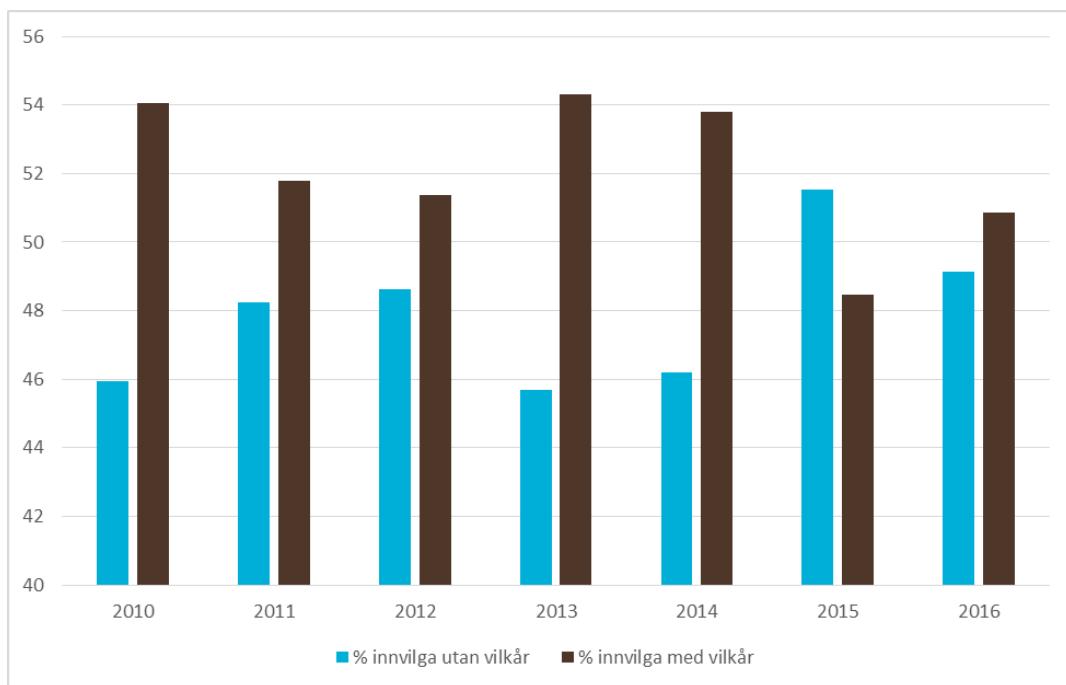
Talet på behandla saker i 2016 var om lag det same som i tidlegare år.

Tabell 10: «Vanlege» søknader om konsesjon for perioden 2010-2016. Talet på saker.

| | Innvilga | | | Innvilga med vilkår | | Avslåtte | Søknader i alt | Avlagsprosent |
|-------------|--------------|----------------------|----------------|---------------------|----------------|-----------|----------------|---------------|
| | Utan vilkår | På vilkår etter § 11 | Innvilga i alt | Pers. buplikt | Upers. buplikt | | | |
| 2010 | 645 | 759 | 1404 | 395 | 53 | 43 | 1447 | 3,0 |
| 2011 | 1115 | 1197 | 2312 | 645 | 82 | 62 | 2374 | 2,6 |
| 2012 | 1177 | 1243 | 2420 | 680 | 106 | 63 | 2483 | 2,5 |
| 2013 | 1042 | 1239 | 2281 | 643 | 71 | 51 | 2332 | 2,2 |
| 2014 | 1146 | 1335 | 2481 | 721 | 104 | 48 | 2529 | 1,9 |
| 2015 | 1323 | 1244 | 2567 | 631 | 99 | 48 | 2615 | 1,8 |
| 2016 | 1 260 | 1 304 | 2 564 | 634 | 106 | 57 | 2 621 | 2,1 |

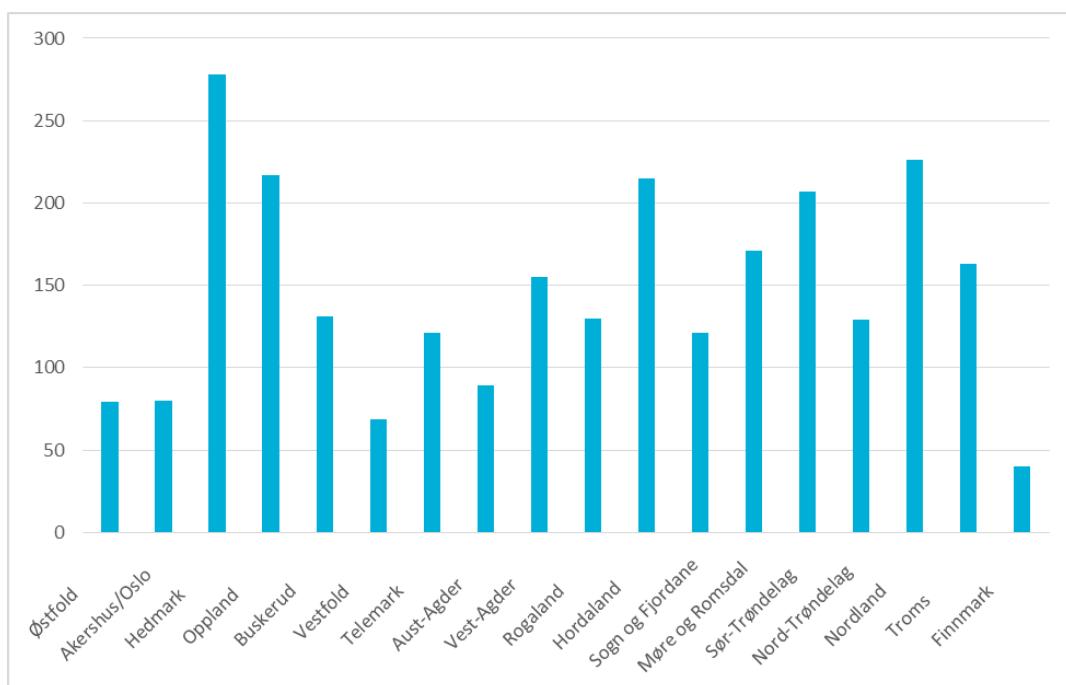
I 2016 vart i gjennomsnitt ca. 48 % av dei «vanlege» konsesjonssøknadene innvilga utan vilkår, ca. 50 % av søknadene vart innvilga med vilkår og ca. 2 % av søknadene vart avslått.

Av tabell 10 og figur 16 kan vi sjå ein svak trend i retning av at fleire konsesjonssaker vert innvilga utan vilkår i perioden 2010-2016. I heile perioden vart i gjennomsnitt ca. 48 % av søknadene innvilga utan vilkår, og det vart sett vilkår i ca. 52 % av sakene.

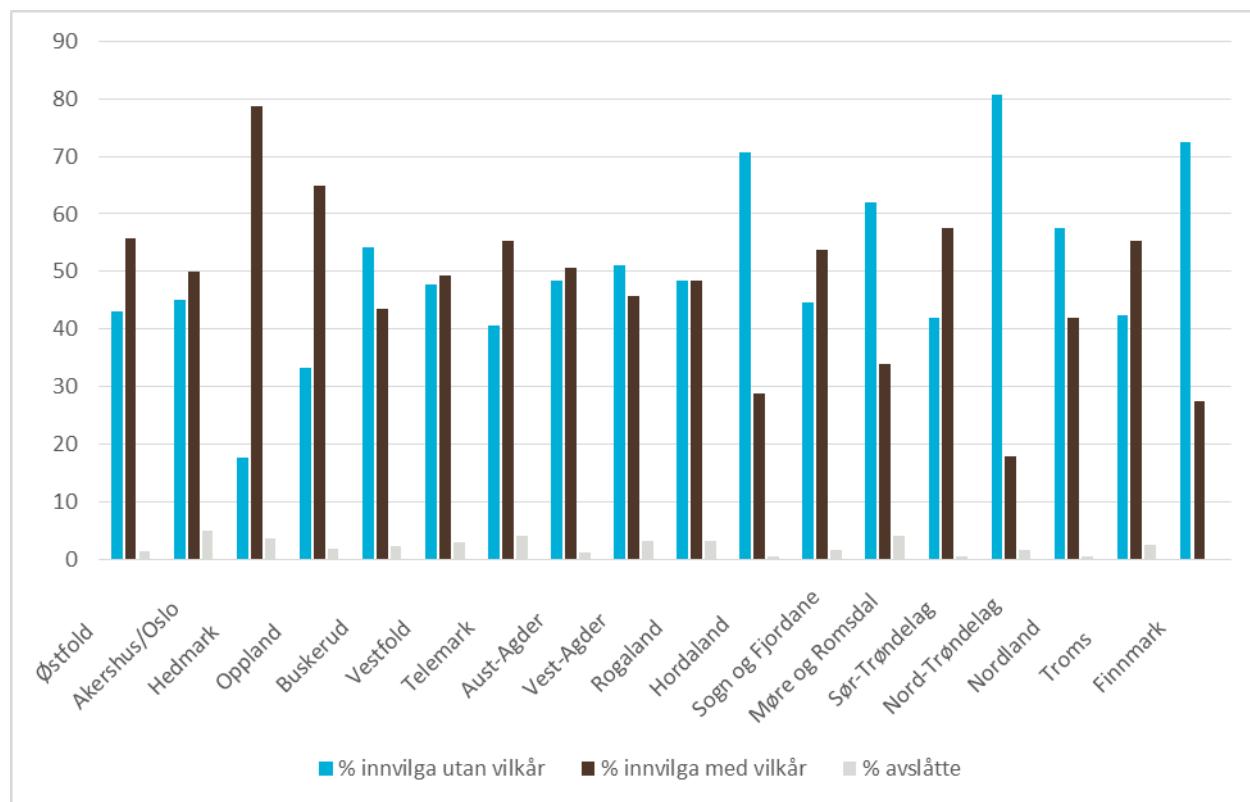


Figur 16: Andelen konsesjonssaker innvilga med og utan vilkår i perioden 2010-2016. Tal i prosent.

Figur 17 viser at det er klar forskjell mellom fylka med omsyn på kor mange «vanlege» konsesjonssaker som vart behandla av kommunane i 2016. Det vart behandla flest saker i kommunane i Hedmark med 278 saker, og færrest behandla saker i Finnmark med 40 saker.



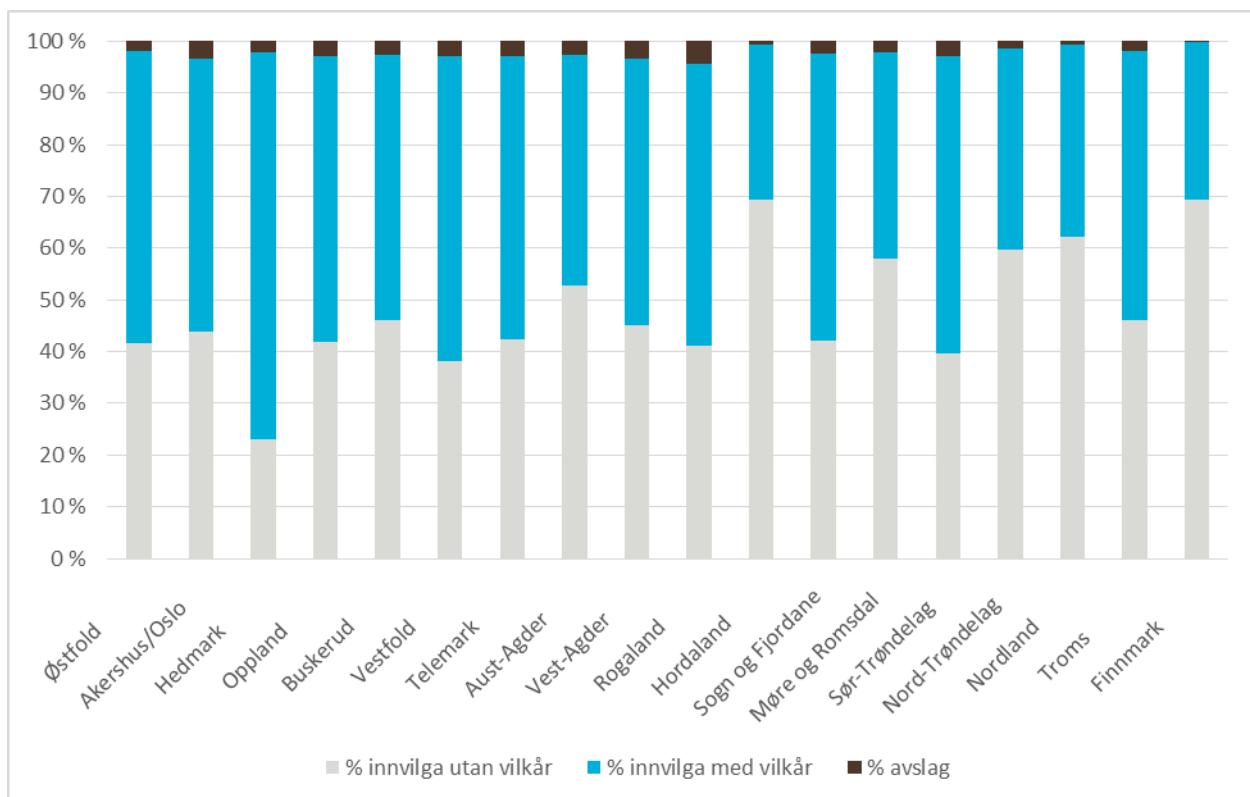
Figur 17: Talet på behandla «vanlege» konsesjonssaker i 2016 fordelt på fylka.



Figur 18: Andelen utfall av søknader om konsesjon behandla av kommunane i 2016 fordelt på fylka.

Figur 18 viser at det er stor variasjon mellom fylka øg når det gjeld kva som vart utfallet av kommunane sin behandling av søknadene om konsesjon. Det er kommunane i Nord-Trøndelag som har innvilga den største delen av sakene (ca. 81 %) uten vilkår i 2016. Det er kommunane i Hedmark som har den lågaste delen innvilga søknader utan vilkår, med ca. 18 %.

Talet på søknader om vanleg konsesjon som vart avslått i 2016 er så lågt (40 saker) at det ikkje gir noko tilfredsstillande grunnlag for å undersøke eventuelle fylkesvise forskjellar.



Figur 19: Andelen utfall av søknader om «vanleg» konsesjon behandla av kommunane i perioden 2010-2016 fordelt på fylka.

Om vi ser på fordelinga av utfall av kommunane si behandling av konsesjonssaker i perioden 2010-2016 fordelt på kommunane (figur 19), finn vi nokre klare skilnader mellom fylka. Når det gjeld andelen «vanlege» konsesjonssøknader innvilga utan vilkår, ser vi at medan kommunane i Hordaland har innvilga 69,3 % av søknadene har kommunane i Hedmark berre innvilga 23,1 % av søknadene. Ser vi på andelen søknader som vart avslått, ser vi òg klar skilnad. Berre 0,7 % av søknadene i Hordaland vart avslått, medan 4,4 % av søknadene i nabofylket Rogaland vart avslått.

4.2 Søknader om konsesjon der søkeren er eit aksjeselskap/ASA

KOSTRA-skjemaet vart i 2012 utvida med eit spørsmål om konsesjon til aksjeselskap. Vi gjer merksam på at desse sakene òg er med i talet på «vanlege» konsesjonssaker.

Tabell 11: Talet på saker der søkeren er eit aksjeselskap, fordelt på utfall og år.

| | Innvilga | Avslått | Saker i alt |
|------|-----------|----------|-------------|
| 2012 | 21 | 3 | 24 |
| 2013 | 36 | 8 | 44 |
| 2014 | 37 | 7 | 44 |
| 2015 | 34 | 4 | 38 |
| 2016 | 23 | 7 | 30 |

I 2016 vart det behandla i alt 30 saker der konsesjonssøkar var eit AS/ASA, fordelt på i alt 21 kommunar. Av desse 30 sakene vart 23 søknader innvilga og 7 søknader vart avslåtte.

Det er i Oppland og Hordaland kommunane har behandla det største talet slike saker, med 4 saker i Oppland og 3 saker i Hordaland.

4.3 Saker etter konsesjonslova § 9 siste ledd

Endringa av konsesjonslova i 2009 gjorde at søkeren i utgangspunktet kan ta over eigedomen konsesjonsfritt, men der ho/han ikkje kan eller vil busette seg der. Vedkommande må då söke om konsesjon.

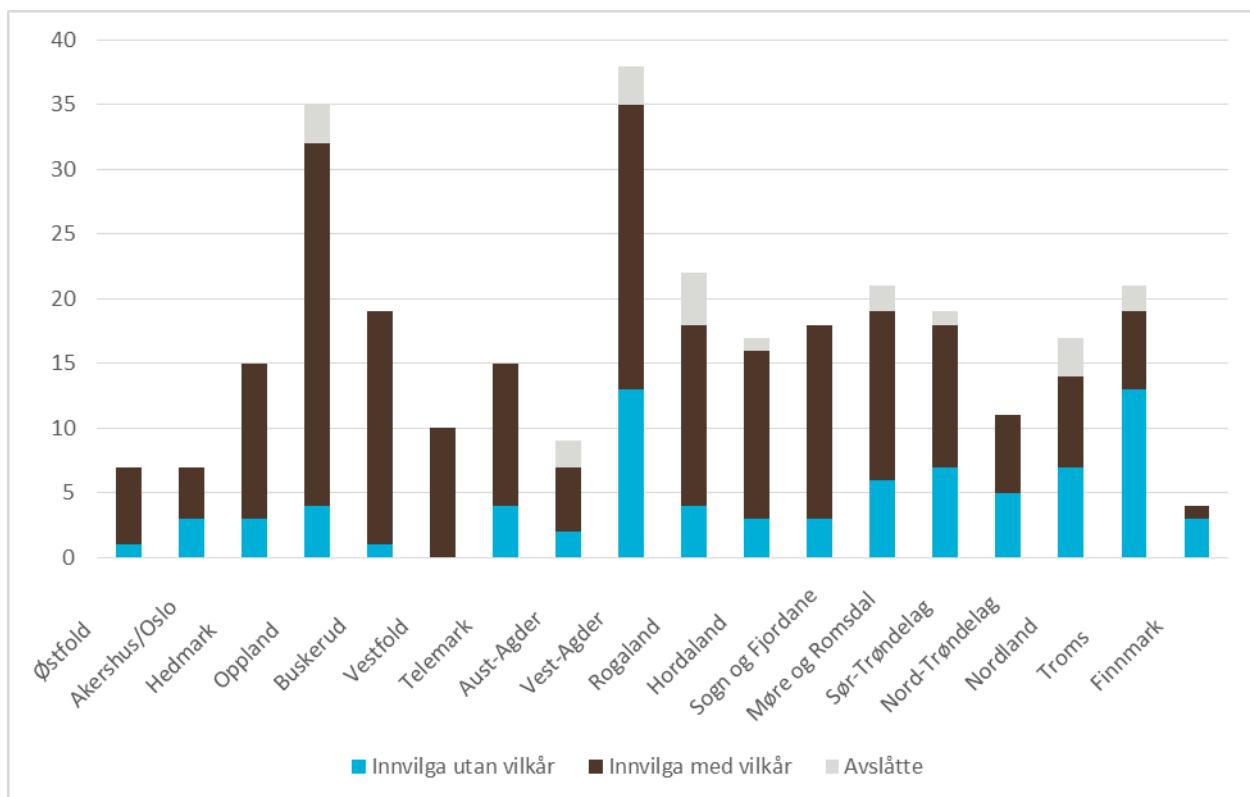
Talet på slike saker behandla av kommunane som førsteinstans var litt lågare i 2016 enn i 2015. I tida etter at denne lovendringa vart innført viser tabell 12 at talet på behandla søknader har vore variert. Det same gjeld avslagsprosenten.

Tabell 12: Talet på saker etter konsesjonslova § 9 siste ledd, behandla av kommunane som førsteinstans, 2010-2016.

| | Innvilga | | | Søknader innvilget med vilkår | | | Avslåtte | Søknader i alt | Avslagsprosent |
|------|----------------|---------------|------------|-------------------------------|-------------------|------------------------|-----------|----------------|----------------|
| | Utan vilkår | Med vilkår | I alt | Pers. buplikt | Upers. buplikt | Seinare tilflytting | | | |
| 2010 | 270 | 533 | 803 | 218 | 59 | 174 | 42 | 845 | 5,0 |
| 2011 | 109 | 231 | 340 | * | 44 | 180 | 39 | 379 | 10,3 |
| 2012 | 75 | 253 | 328 | * | 42 | 205 | 24 | 352 | 6,8 |
| 2013 | 77 | 202 | 279 | * | 57 | 125 | 12 | 291 | 4,1 |
| 2014 | 64 | 173 | 237 | | 43 | 115 | 20 | 257 | 7,8 |
| 2015 | 94 | 187 | 281 | | 36 | 138 | 26 | 307 | 8,5 |
| 2016 | 82 | 202 | 284 | | 55 | 118 | 21 | 305 | 6,9 |

* Det vert ikkje rapportert om dette etter 2011

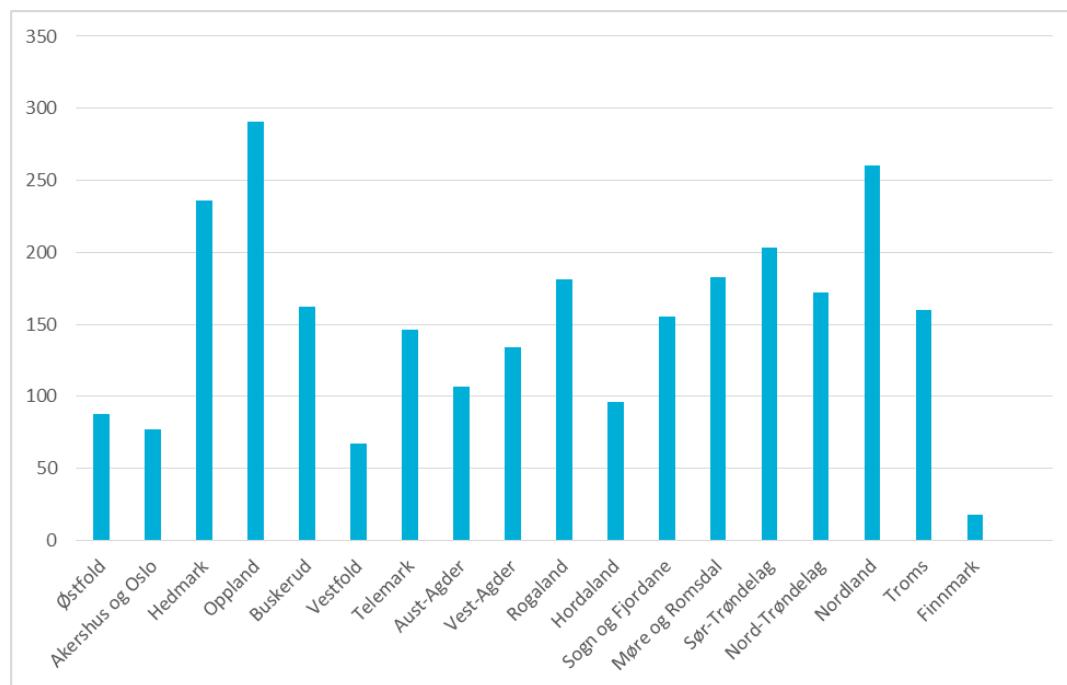
I tabell 12 ser vi at det i 2016 vart behandla i alt 305 søknader om konsesjon etter konsesjonslova § 9 siste ledd. Av desse søknadene vart 82 innvilga utan vilkår, 202 søknader vart innvilga med vilkår og 21 søknader vart avslått. Dette gir ein avslagsprosent på 6,9 %.



Figur 20: Talet på saker etter konsesjonslova § 9 siste ledd fordelt på utfall og fylke. Saker behandla av kommunane i 2016.

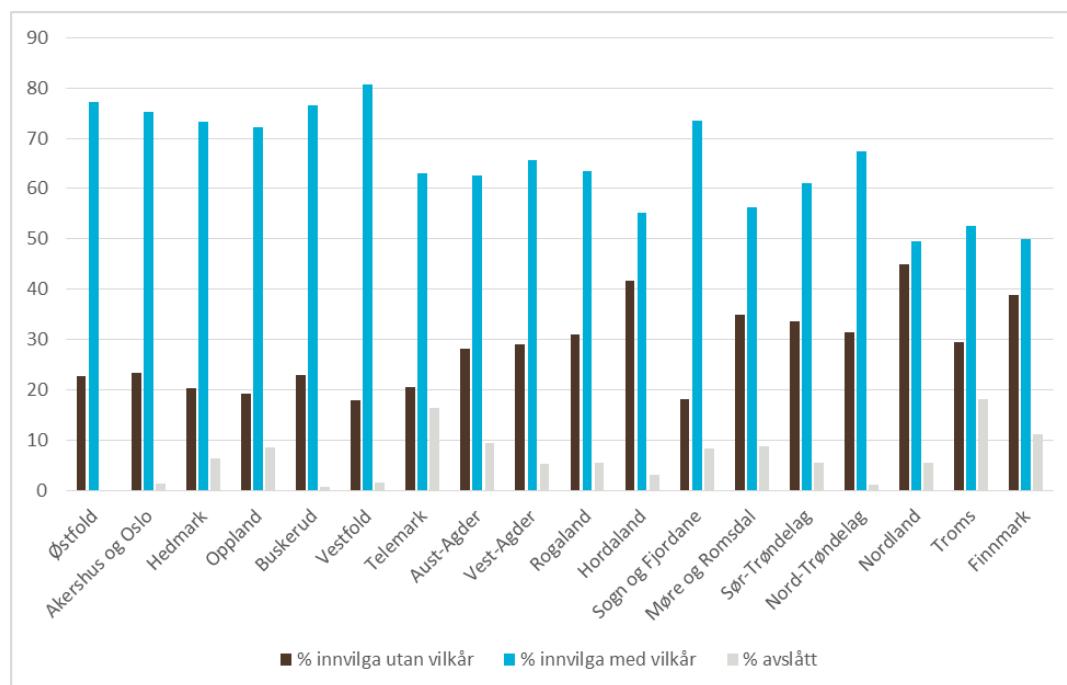
Kommunane i Vest-Agder og Oppland har behandla flest slike saker, med 38 saker i Vest-Agder og 35 saker i Oppland, jf. figur 20. I Finnmark vart det berre behandla 4 slike saker i 2016.

Figur 21 viser at det varierer noko mellom fylka i perioden 2010-2016 kor mange slike saker kommunane har behandla. Det er kommunane i Oppland som har behandla flest slike saker med 291 saker, mens kommunane i Finnmark har behandla færrest saker med 18 i same periode.



Figur 21: Tal på saker etter konsesjonslova § 9 siste ledd i perioden 2010-2016 fordelt på fylke.

Figur 22 viser at det som venta er noko variasjon mellom fylka når det gjeld kor stor del av desse sakene som vart innvilga med og utan vilkår i denne perioden. Det er i Nordland og Hordaland flest saker vart innvilga utan vilkår, med 45 % innvilga saker i Nordland og 41,7 % i Hordaland. Den største andelen avslåtte saker finn vi i Troms med 18,1 % og Telemark med 16,4 %.



Figur 22: Saker etter konsesjonslova § 9 siste ledd i perioden 2010-2016 fordelt på utfall og fylke. Tal i prosent.

4.4 Nedsett konsesjonsgrense

For å sikre omsynet til fast busetjing kan kommunen søke om å få innføre forskrift etter konsesjonslova § 7, òg kalla «nullgrenseforskrift». Ei slik forskrift sett konsesjonsfridomen ut av spel for heile eller delar av kommunen, og gjeld for eigedomar som er heller har vore nytta til heilårsbustad eller er regulert til bustadformål. Tar ein over ein slik eigedom og vil nytte han til fritidsformål, må ein söke om konsesjon.

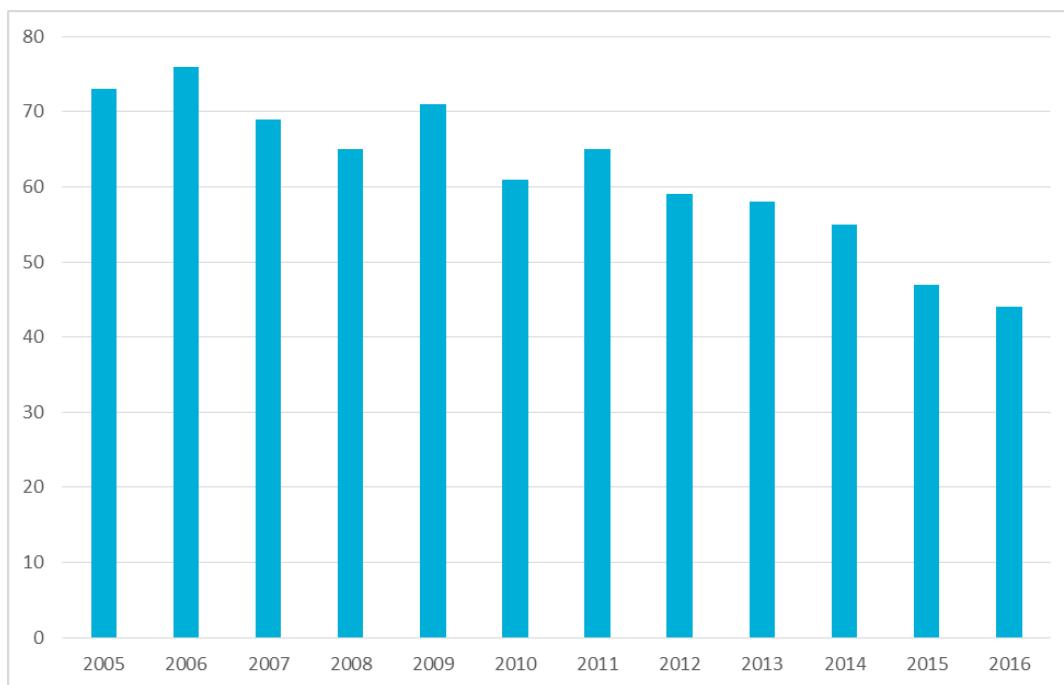
Tabell 13: Talet på saker behandla av kommunane med heimel i forskrift etter konsesjonslova § 7 i perioden 2000-2016.

| | Innvilga i alt | Avslåtte | Saker i alt | Avslags-prosent | Gammal forskrift |
|-------------|----------------|----------|-------------|-----------------|------------------|
| 2000 | 33 | 6 | 39 | 15,4 | |
| 2001 | 135 | 14 | 149 | 9,4 | |
| 2002 | 18 | 1 | 19 | 5,3 | |
| 2003 | 27 | 1 | 28 | 3,6 | |
| 2005 | 100 | 24 | 124 | 19,4 | 127 |
| 2006 | 78 | 21 | 99 | 21,2 | 20 |
| 2007 | 95 | 21 | 116 | 18,1 | 30 |
| 2008 | 167 | 20 | 187 | 10,7 | 3 |
| 2009 | 234 | 21 | 255 | 8,2 | 0 |
| 2010 | 158 | 17 | 175 | 9,7 | 0 |
| 2011 | 169 | 28 | 197 | 14,2 | 0 |
| 2012 | 120 | 43 | 163 | 26,4 | 0 |
| 2013 | 110 | 21 | 131 | 16,0 | 0 |
| 2014 | 105 | 17 | 122 | 13,9 | 0 |
| 2015 | 48 | 6 | 54 | 11,1 | |
| 2016 | 116 | 7 | 123 | 5,7 | |

Kommunane behandla i alt 123 saker etter forskrift med heimel i konsesjonslova § 7 i 2016. Av desse sakene vart 116 søknader innvilga, og 7 søknader vart avslått. Av tabellen over ser vi at talet på behandla saker med grunnlag i at kommunane har innført slik forskrift er omlag like stort i 2016 som vi har sett i åra før.

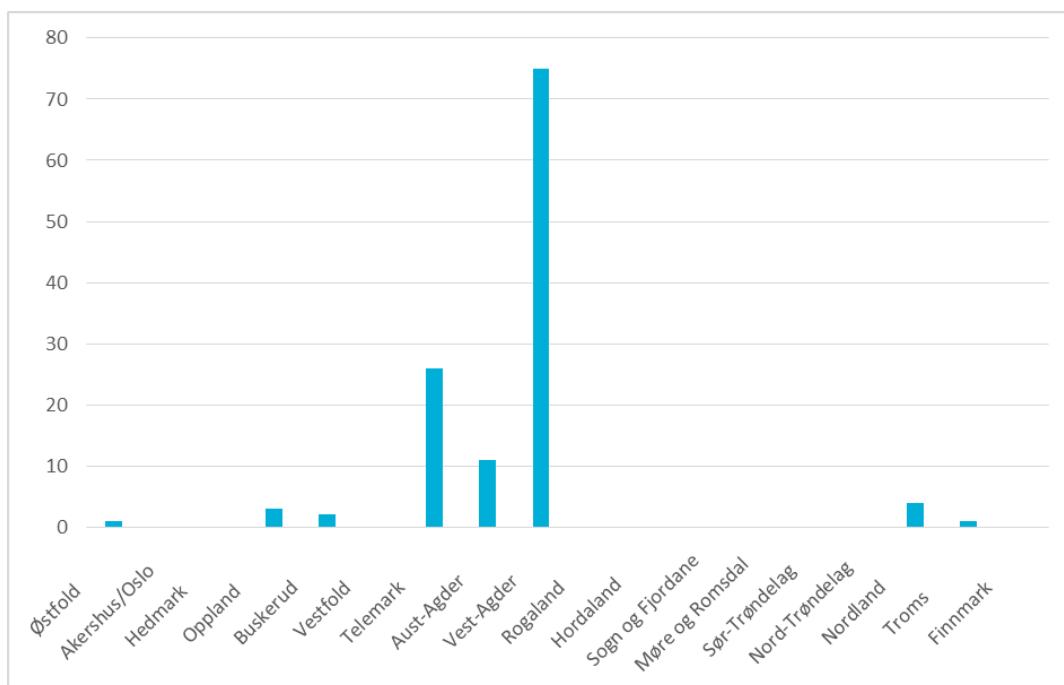
I 2016 har i alt 44 kommunar oppgitt at dei har ei forskrift etter konsesjonslova § 7 i følgje KOSTRA-rapporteringa.

Den utviklinga ein kan sjå i figur 23 viser ein relativt klar trend der det no er færre kommunar som har slik forskrift.



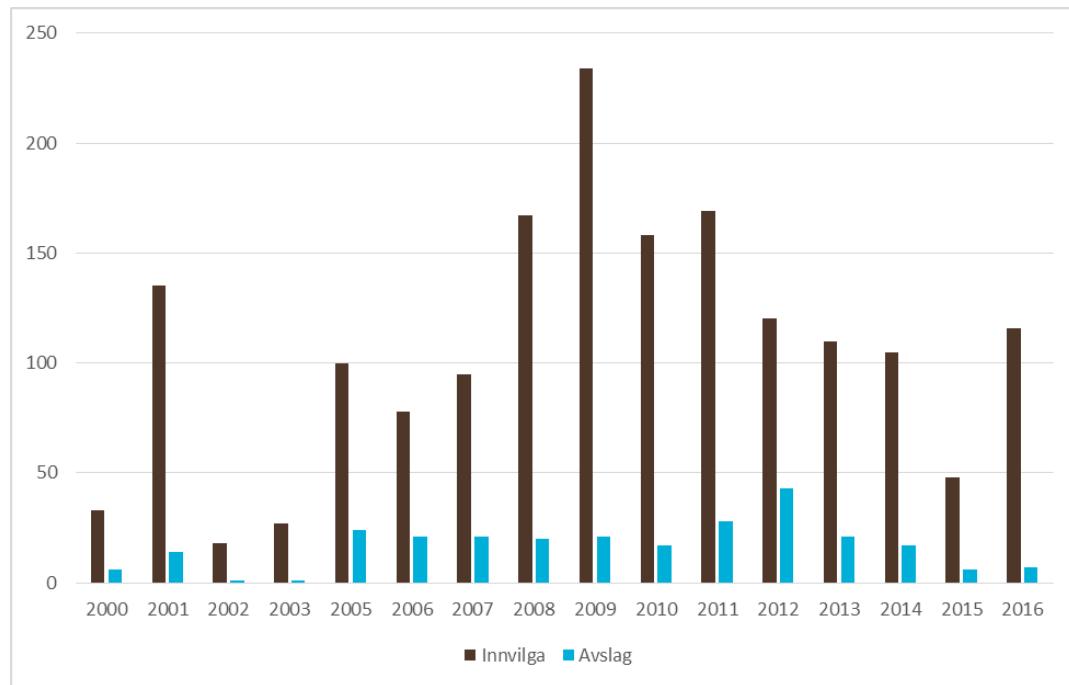
Figur 23: Talet på kommunar som har forskrift etter konsesjonslova § 7 i følgje KOSTRA-rapporteringa i perioden 2010-2016.

Sjølv om talet på slike saker er relativt lågt både for landet og for dei einskilde fylka, så viser figur 24 at det er klar skilnad mellom fylka med omsyn til kor mange slike saker som vart behandla i 2016. Det er Vest-Agder som klart skil seg ut med 75 behandla saker i 2016. Av desse 75 sakene er 70 saker frå Sirdal kommune. Alle sakene frå Sirdal vart innvilga.

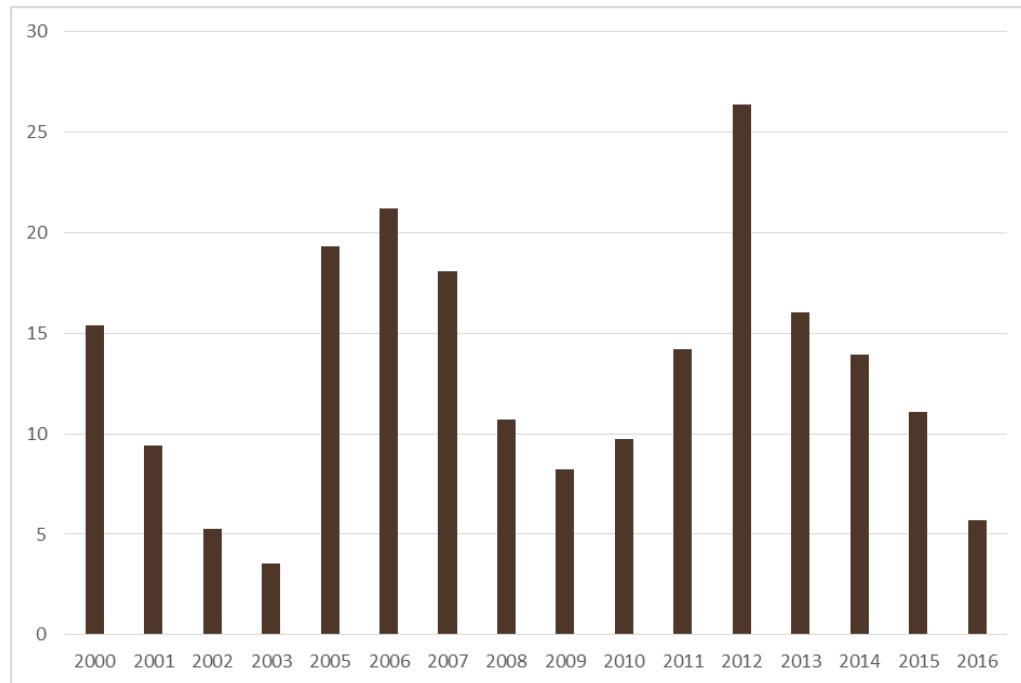


Figur 24: Talet på konsesjonssaker behandla av kommunane i 2016 med grunnlag i forskrift etter konsesjonslova § 7, fordelt på fylka.

Som vi ser av figur 25, er det stor variasjon mellom åra med omsyn på talet på saker som vert behandla i kommunane med nedsett konsesjonsgrense. Det er viktig å vere merksam på at det frå eit år til det neste kan vere skilnad på talet på kommunar som har slik forskrift.



Figur 25: Søknader om konsesjon som følge av at kommunen har innført forskrift etter konsesjonslova § 7, talet på innvilga og avslalte saker i perioden 2010-2016.



Figur 26: Andelen konsesjonssaker med heimel i kommunal forskrift avslalte i perioden 2000-2016.

Figur 26 viser at andelen avslalte konsesjonssaker med opphav i kommunal forskrift varierer i perioden 2000-2016. I åra etter 2013 har det vore ein nedgang i andelen avslalte saker.

4.5 Nedsett konsesjonsgrense – slektskapsunntaket sett ut av kraft

Ei endring i konsesjonslova, sett i kraft 1.7.2009, gjer det mogleg for kommunane å innføre forskrift som òg sett slektskapsunntaket i konsesjonslova (§ 5 første ledd nr. 1) ut av kraft. Dette inneber at nære slektningar av tidlegare eigar må søke konsesjon dersom dei ønskjer å nytte ein tidlegare heilårsbustad til fritidsformål.

Tabell 14: Talet på kommunar med forskrift som sett konsesjonslova § 5 nr. 1 ut av kraft, og saker behandla etter denne regelen i perioden 2012-2016.

| | Kommunar med forskrift | Innvilga | Avslått | Saker i alt |
|-------------|------------------------|-----------|----------|-------------|
| 2012 | 8 | 14 | 2 | 16 |
| 2013 | 11 | 17 | 0 | 17 |
| 2014 | 10 | 9 | 0 | 9 |
| 2015 | 6 | 2 | 0 | 2 |
| 2016 | 6 | 15 | 0 | 15 |

Som vi kan sjå av tabellen, har kommunane behandla relativt få slike saker kvart år, så det er vanskeleg å seie noko om utviklinga for denne sakstypen. I 2016 var det berre Sirdal kommune som behandla slike søknader, og som vi ser av tabellen ovanfor vart alle søknadene innvilga.

5 Kvalitet på talmaterialet

5.1 Foreløpige og endelege tal

Fristen for foreløpig rapportering er 15. februar, og for endeleg rapportering er fristen i juni. I år var det 408 av 428 kommunar (95 %) som hadde rapportert ved foreløpig rapporteringsfrist, jf. tabell 15. Som tidlegare år har det vore endringar i tala i tida frå foreløpig til endelege tal. Som regel aukar tala for omdisponering noko frå foreløpig til endeleg rapportering.

Tabell 15: Andel kommunar som har rapportert, tal på dekar omdisponert areal, samt prosentvis endring mellom foreløpige og endelege tal, 2005 – 2016. NB: Tala inkluderer alle formål (areal til skogplanting inkludert).

| År | Foreløpige tal | | | | Endelege tal | | | | Endelege tal i % av foreløpige | | |
|------|----------------|----------------------|------------------|--------------------|----------------|----------------------|------------------|--------------------|--------------------------------|-------|--------------------|
| | Andel kommunar | Omdisp etter jordlov | Omdisp etter PBL | Sum jordlov og PBL | Andel kommunar | Omdisp etter jordlov | Omdisp etter PBL | Sum jordlov og PBL | Jordlov | PBL | Sum jordlov og PBL |
| 2005 | 77 % | 4 052 | 10 467 | 14 519 | 96 % | 4 438 | 13 510 | 17 948 | 110 % | 129 % | 124 % |
| 2006 | 87 % | 4 196 | 8 499 | 12 695 | 99 % | 4 785 | 9 352 | 14 137 | 114 % | 110 % | 111 % |
| 2007 | 92 % | 4 345 | 10 521 | 14 866 | 98 % | 4 456 | 10 986 | 15 442 | 103 % | 104 % | 104 % |
| 2008 | 89 % | 3 875 | 12 640 | 16 515 | 99 % | 4 040 | 12 402 | 16 442 | 104 % | 98 % | 100 % |
| 2009 | 88 % | 3 395 | 11 117 | 14 512 | 98 % | 3 607 | 11 557 | 15 164 | 106 % | 104 % | 104 % |
| 2010 | 92 % | 3 562 | 9 749 | 13 311 | 97 % | 2 999 | 9 908 | 12 906 | 84 % | 102 % | 97 % |
| 2011 | 94 % | 2 400 | 7 752 | 10 152 | 99 % | 2 660 | 8 325 | 10 985 | 111 % | 107 % | 108 % |
| 2012 | 93 % | 2 385 | 8 477 | 10 862 | 98 % | 2 428 | 9 211 | 11 639 | 102 % | 109 % | 107 % |
| 2013 | 93 % | 2 335 | 7 615 | 9 950 | 99 % | 2 587 | 7 639 | 10 226 | 111 % | 100 % | 103 % |
| 2014 | 90 % | 1 949 | 7 563 | 9 512 | 99 % | 2 133 | 8 106 | 10 239 | 109 % | 107 % | 108 % |
| 2015 | 91 % | 4 140 | 8 432 | 12 572 | 99 % | 4 054 | 8 723 | 12 777 | 98 % | 104 % | 102 % |
| 2016 | 95 % | 2 244 | 8 801 | 11 045 | 99 % | 2 274 | 9 330 | 11 604 | 101 % | 106 % | 105 % |

5.2 Endringar i rapporteringa over tid

Til og med 2003 var kommunane pålagt å bruke saksbehandlingssystemet AJOUR for rapportering på landbruksområdet. AJOUR vart tatt ut av bruk før nytt system for rapportering var på plass. 2004 vart eit unntaksår med omsyn til rapportering på praktisering av jord- og konsesjonslovgivinga. I åra 2002–2004 vart omdisponering etter plan- og bygningslova rapportert i KOSTRA-skjema ”Kulturminner, natur og nærmiljø” (KNM).

Rutinane for kommunane si rapportering på omdisponert areal vart lagt om frå og med 2005, noko som etter alt å dømma medførde underrapportering. Landbruksdirektoratet har tidlegare antatt at den markante reduksjonen i omdisponering i 2005 og 2006 med sannsyn skuldast omlegging av rapporteringa, samt feil og manglar i rapporteringa.

Rapporteringa for omdisponert areal i KOSTRA vart òg endra for rapporteringsåret 2010, som ei følgje av at plan- og bygningslova vart endra i 2009. 2010 er det første året vi reknar med at hovudtyngda av rapporteringa skjer etter planar behandla etter ny lov. Det er vanskeleg å seie om dette kan ha gjeve noko utslag i kvaliteten på rapporteringa.

Omdisponeringstala for perioden 2005-2015 er heller ikkje direkte samanliknbare med tala for perioden før. Frå 2005 vart areal berørt av alle reguleringsformål i plan- og bygningslova rapportert, medan det tidlegare berre skulle oppgjevast areal som ikkje lenger kunne nyttast til jord- eller skogbruk etter den vedtekne planen, mellom anna areal til golfbanar.

Rapporteringa vil òg endrast i tida framover. Kommande år vil kommune- og regionreforma gje behov for endringar i KOSTRA-systemet. Vidare vil endringar i jordlov og konsesjonslov mm. kunne få betydning for neste års KOSTRA-tal. Dette gjeld for heving av arealgrensene for konsesjonsplikt og boplikt, endringar i reglane for priskontroll ved erverv av skog, endringar i reglane om konsesjonsplikt ved erverv av ubebygde tomter, og endringar i driveplikta.

Ved ytterligere endringar i regelverket, kan det vere behov for å gjere endringar i KOSTRA-skjemaet. Tidslinjene vil ikkje alltid vere direkte samanliknbare, men ein kan sjå på tala som trendar som viser utvikling over tid

5.3 Om rapporteringa for 2016

Ved endeleg rapportering i 2016 var det seks kommunar som ikkje hadde rapportert. Det gir ein svarprosent på 99 %, noko som er på høgde med tidlegare år. Ved frist for endeleg rapportering i juni, mangla det svar frå seks kommunar: Flesberg (Buskerud), Eidfjord (Hordaland), Sund (Hordaland), Stordal (Møre og Romsdal), Brønnøy (Nordland) og Hamarøy (Nordland).

Manglande rapportering frå enkeltkommunar kan gje underrapportering i talgrunnlaget. Moglege feilkjelder i rapporteringa kan òg vere uriktig oppgitt storleik på areal, tal og utfall av saker i rapporteringa frå dei ulike kommunane.

Kvalitetssikring av rapporteringa skjer i regi av SSB. SSB gjennomfører maskinelle kontrollar av innsendte skjema, og gjer purringar på kommunar der skjema manglar, eller skjemaet er ufullstendig utfylt. I desse purringane vert det òg brukt vurderingar som vert innhenta frå landbruksavdelingane hos fylkesmennene.

5.4 Oppdrag om kvalitetssikring av KOSTRA-tala på omdisponering av dyrka jord

I år har fylkesmennene hatt eit særskilt oppdrag på kvalitetssikring av KOSTRA-tala for 2016. Dei fekk i oppdrag å hente inn alle reguleringsplanar for 2016 frå kommunane, og bruke Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) sin KOSTRA-applikasjon for å kvalitetssikre dei foreløpige tala på omdisponering av dyrka jord.

Det har vore særskilt korleis embeta har løyst oppdraget. Av 17 embete var det 11 som svarte. Fylkesmennene i Buskerud, Vest- og Aust-Agder, Rogaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Nordland gjennomførte ikkje oppdraget. Av dei som svarte var det svært forskjellig grad av detaljering. Nokre ga eksakte tal på under- eller overrapportering på kommunenivå, medan andre oppgav kommunar som dei meinte det ville vere behov for å undersøke nærmare.

For dei fylka som leverte inn konkrete tal, var det store avvik mot dei foreløpige KOSTRA-tala på omdisponering av dyrka jord. Avviket var om lag på til saman 2 800 dekar for dei sju

fylka som leverte konkrete tal. Dette har likevel ikkje gitt store utslag på dei endelege tala. Differansen mellom dei foreløpige- og de dei endelege tala for omdisponering av dyrka jord, er 380 dekar. Dette er heilt på det jamne samanlikna med tidlegare år.

Det kan vere fleire grunnar til at kvalitetssikringa ikkje fekk større utslag på dei endelege KOSTRA-tala. Moglege feilkjelder:

- Areala som er med i tala frå fylkesmennene er regulert før og har dermed vore rapportert tidlegare.
- Områdereguleringar, som har vore ein del av fylkesmennenes analysar, er ikkje rapportert inn fordi dei skal detaljregulerast seinare.
- Kommunane sjølv må endre på dei endelege tala. Sjølv om fylkesmennene fann avvik gjennom sin kvalitetssikring, ville altså ikkje dette gi utslag på dei endelege tala om ikkje kommunane sjølv endra på tala.

Sjølv om resultata frå fylkesmennenes oppdrag med kvalitetssikring ikkje førte til store endringar i dei endelege KOSTRA-tala, så er det mykje som tyder på at det er underrapportering. Fylkesmenne må derfor prioritere rettleiing og oppfølging av kommunane på areal- saksrapportering og bruke KOSTRA-tala aktivt i sin dialog med kommunane. Fylkesmennene bør òg oppmode kommunane til å ta i bruk NIBIOS KOSTRA-applikasjon for å sikre at rapporteringa vert så nøyaktig som mogleg.

Etter oppdraget, meldte fleire av embeta om problem med bruken av KOSTRA-applikasjonen. NIBIO har òg spelt inn at det er eit behov for å oppgradere applikasjonen da han er bygd på ein gammal teknisk plattform. Landbruksdirektoratet meiner at det er naudsynt at applikasjonen oppgraderast slik at kommunane kan nytte den som verktøy i rapporteringa.

5.5 Faktisk nedbygging – landbruket si eigen nedbygging

KOSTRA-tala viser kor mykje som er *vedtatt* omdisponert i løpet av eit år. I rapporten «Nedbygging av jordbruksareal - En kartbasert undersøkelse av nedbygging og bruksendringer av jordbruksareal»¹, har SSB og NIBIO kartlagt kor mykje jordbruksareal som faktisk har vorte nedbygd i perioden 2004-2015. Analysen viser at nesten 100 000 dekar jordbruksareal har forsvunne i denne 11-årsperioden, noko som i snitt utgjer omlag 8 130 dekar per år.

Sjølv om det er stor skilnad mellom KOSTRA-rapporteringa på omdisponering og tala som SSB og NIBIO har komme fram til, så er det i følgje rapporten godt samsvar mellom vedtatt omdisponert og faktisk nedbygd. Skilnaden skuldast i stor grad landbrukets eiga nedbygging. Landbruket stod i analyseperioden for 22 prosent av alle typar nedbygging, og bygde årleg ned 1 750 dekar jordbruksareal.

¹ G.I. Gunderson, M. Steinnes og J. Frydenlund. Nedbygging av jordbruksareal. Rapport nr. 14/2017. Statistisk sentralbyrå.

Bakgrunnen for Stortingets jordvernål, er å bevare jordressursane for framtida. Målet baserer seg på KOSTRA-tala på omdisponering, og fangar ikkje opp den nedbygginga som landbruket sjølv gjer.

Landbruksdirektoratet har tidligare vist til at landbrukets egen nedbygging òg bør omfattast av jordlovas forbod mot omdisponering, jf. rapport «Vernebestemmelsene i jordloven»². Landbruksdirektoratet foreslo i rapporten å endre definisjonen av «jordbruksproduksjon» i § 9, til einast å gjelde mat- og fórproduksjon gjennom direkte bruk av jorda. Ei eigen føresegn om søknadsplikt ved oppføring av driftsbygningar og tilhøyrande anlegg naudsynt for matproduksjon, vil da òg måtte omhandle vurdering av plassering av tiltaket. Ikkje om tiltaket skal tillates eller ei.

Ved eit krav om søknad for oppføring av driftsbygningar og tilhøyrande anlegg i landbruket, vil det vere mogleg for kommunane å rapportere på omdisponeringa gjennom KOSTRA. Dette vil gjere rapporteringa meir nøyaktig og relevant med tanke på jordvernållet og bevaring av jordressursane.

5.6 Konkrete tiltak

I dette kapittelet har Landbruksdirektoratet foreslått fleire tiltak for å betre kvaliteten i KOSTRA-rapporteringa:

- Fylkesmennenes dialog med kommunane: Fylkesmennene må prioritere rettleiing og oppfølging av kommunane på areal- og saksrapportering og bruke KOSTRA-tala aktivt i sin dialog med kommunane.
- KOSTRA-applikasjon: NIBIOS KOSTRA-applikasjon bør oppgraderast for å sikre at kommunanes rapportering verte best mogleg. Fylkesmennene må oppmøde kommunane til å ta i bruk applikasjonen.
- Landbrukets egen nedbygging: Definisjonen av «jordbruksproduksjon» i § 9 bør endrast til einast å gjelde mat- og fórproduksjon gjennom direkte bruk av jorda.

² A. Krefting. Vernebestemmelsene i jordloven. Rapport nr. 21/2016. Landbruksdirektoratet

KOSTRA SKIEMA 32 - FORVALTNING AV LANDBRUKSAREAL - ENDELEGE TAL PER 15.6.2017
OMDISPONERING AV DYRKA OG DYRKBAR JORD 2015 (DEKAR)

Manglerende kommuner: 0631 Flesberg, 1232 Eidfjord, 1245 Sund, 1526 Stordal, 1813 Brønnøy og 1849 Hamarøy.

| | Sum jordlov og plan- og bygningslov | Jordlov | Plan- og bygningslov | | |
|------------------|-------------------------------------|--------------|--|---|--|
| | | | Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk | Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk etter jordloven | Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk etter plan- og bygningsloven |
| | | | | | |
| 2012 | 10 778 | 6 567 | 4 211 | 1 999 | 1 302 |
| 2013 | 9 636 | 5 620 | 4 016 | 1 997 | 1 245 |
| 2014 | 9 987 | 5 710 | 4 277 | 1 881 | 1 064 |
| 2015 | 12 628 | 6 341 | 6 287 | 3 905 | 1 128 |
| 2016 | 11 259 | 6 026 | 5 233 | 1 930 | 1 199 |
| | | | | | |
| Østfold | 321 | 217 | 103 | 34 | 34 |
| Akershus/Oslo | 1 570 | 856 | 714 | 88 | 58 |
| Hedmark | 1 492 | 645 | 847 | 227 | 110 |
| Oppland | 553 | 217 | 336 | 32 | 22 |
| Buskerud | 706 | 218 | 488 | 288 | 146 |
| Vestfold | 193 | 131 | 62 | 31 | 27 |
| Telemark | 72 | 40 | 32 | 20 | 5 |
| Aust-Agder | 82 | 26 | 56 | 17 | 6 |
| Vest-Agder | 210 | 131 | 79 | 50 | 31 |
| Rogaland | 839 | 557 | 282 | 108 | 83 |
| Hordaland | 324 | 183 | 141 | 83 | 66 |
| Sogn og Fjordane | 282 | 163 | 119 | 83 | 61 |
| Møre og Romsdal | 459 | 254 | 204 | 157 | 118 |
| Sør-Trøndelag | 2 114 | 1 708 | 406 | 218 | 170 |
| Nord-Trøndelag | 437 | 206 | 231 | 79 | 60 |
| Nordland | 435 | 279 | 156 | 131 | 98 |
| Troms | 492 | 162 | 331 | 274 | 104 |
| Finnmark | 679 | 33 | 646 | 11 | 10 |

Vedlegg I: KOSTRA-tal

| OMDISPONERING - JORDLOVA | | | | | |
|---------------------------------|--|--|---|---|---------------|
| | Kommunar som har behandla søknader om omdisponering etter jordlova | Tal på søknader om omdisponering etter jordlova innvilga | Tal på søknader om omdisponering etter jordlova avslått | Tal på søknader om omdisponering etter jordlova i alt | Avslag % |
| 2012 | 292 | 1 211 | 178 | 1 370 | 13,0 % |
| 2013 | 295 | 1 205 | 154 | 1 359 | 11,3 % |
| 2014 | 284 | 1 065 | 121 | 1 186 | 10,2 % |
| 2015 | 289 | 1 128 | 129 | 1 257 | 10,3 % |
| 2016 | 277 | 996 | 134 | 1 130 | 11,9 % |
| Østfold | 13 | 40 | 2 | 42 | 4,8 % |
| Akershus/Oslo | 15 | 51 | 13 | 64 | 20,3 % |
| Hedmark | 16 | 59 | 9 | 68 | 13,2 % |
| Oppland | 15 | 27 | 2 | 29 | 6,9 % |
| Buskerud | 11 | 34 | 2 | 36 | 5,6 % |
| Vestfold | 10 | 47 | 3 | 50 | 6,0 % |
| Telemark | 10 | 17 | 3 | 20 | 15,0 % |
| Aust-Agder | 10 | 16 | 3 | 19 | 15,8 % |
| Vest-Agder | 12 | 51 | 6 | 57 | 10,5 % |
| Rogaland | 16 | 49 | 4 | 53 | 7,5 % |
| Hordaland | 23 | 96 | 17 | 113 | 15,0 % |
| Sogn og Fjordane | 20 | 63 | 8 | 71 | 11,3 % |
| Møre og Romsdal | 27 | 88 | 12 | 100 | 12,0 % |
| Sør-Trøndelag | 18 | 70 | 16 | 86 | 18,6 % |
| Nord-Trøndelag | 15 | 72 | 11 | 83 | 13,3 % |
| Nordland | 24 | 114 | 10 | 124 | 8,1 % |
| Troms | 18 | 92 | 7 | 99 | 7,1 % |
| Finnmark | 4 | 10 | 6 | 16 | 37,5 % |

Deling av eiendom etter jordlova

| | Kommunar som har behandla søknader om deling av eiendom etter jordlova | Tal på søknadar om deling av eiendom innvilga | Tal på søknadar om deling innvilga der formål er tilleggsjord til anna landbrukseiendom | Tal på søknadar om deling innvilga av omsyn til busetting i området | Tal på søknadar om deling av eiendom avslått | Tal på søknadar om deling av eiendom i alt |
|------------------|--|---|---|---|--|--|
| 2012 | 386 | 3 773 | 516 | .. | 375 | 4 148 |
| 2013 | 381 | 3 575 | 555 | 513 | 282 | 3 857 |
| 2014 | 391 | 3 692 | 585 | 532 | 274 | 3 966 |
| 2015 | 382 | 3 826 | 625 | 638 | 287 | 4 113 |
| 2016 | 384 | 3 567 | 557 | 587 | 319 | 3 886 |
| Østfold | 15 | 110 | 20 | 15 | 0 | 110 |
| Akershus/Oslo | 19 | 91 | 25 | 7 | 19 | 110 |
| Hedmark | 22 | 302 | 84 | 36 | 31 | 333 |
| Oppland | 25 | 219 | 48 | 25 | 23 | 242 |
| Buskerud | 19 | 184 | 26 | 22 | 9 | 193 |
| Vestfold | 14 | 140 | 29 | 4 | 11 | 151 |
| Telemark | 18 | 155 | 20 | 34 | 15 | 170 |
| Aust-Agder | 14 | 112 | 18 | 8 | 11 | 123 |
| Vest-Agder | 15 | 177 | 18 | 58 | 16 | 193 |
| Rogaland | 24 | 108 | 45 | 17 | 26 | 134 |
| Hordaland | 28 | 186 | 12 | 42 | 26 | 212 |
| Sogn og Fjordane | 23 | 149 | 34 | 46 | 16 | 165 |
| Møre og Romsdal | 34 | 311 | 32 | 60 | 22 | 333 |
| Sør-Trøndelag | 24 | 253 | 32 | 33 | 28 | 281 |
| Nord-Trøndelag | 23 | 318 | 42 | 36 | 9 | 327 |
| Nordland | 38 | 419 | 41 | 61 | 24 | 443 |
| Troms | 21 | 302 | 27 | 74 | 24 | 326 |
| Finnmark | 8 | 31 | 4 | 9 | 9 | 40 |

| Driveplikt | | | | | | | | | |
|-------------------|---|--|------------------|----------------|--|--------------------|------------------------|--|--|
| | Kommunar som har behandla søknadar om fritak frå driveplikt | Søknadar innvilga med varig fritak frå driveplikta | Søknadar avslått | Søknadar i alt | Pålegg om driveplikt etter jordlova §8 tredje ledd | Pålegg om bortleie | Pålegg om skogplanting | Pålegg om tiltak av omsyn til kulturlandskapet | |
| 2012 | 23 | 24 | 19 | 43 | 71 | 58 | 3 | 10 | |
| 2013 | 14 | 18 | 25 | 43 | 27 | 25 | 0 | 0 | |
| 2014 | 21 | 46 | 11 | 57 | 27 | 26 | 0 | 1 | |
| 2015 | 18 | 14 | 11 | 25 | 5 | 5 | 0 | 0 | |
| 2016 | 16 | 20 | 9 | 29 | 3 | 3 | 0 | 1 | |
| Østfold | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Akershus/Oslo | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 | 0 | 0 | |
| Hedmark | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Oppland | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Buskerud | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Vestfold | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Telemark | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Aust-Agder | 2 | 0 | 3 | 3 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Vest-Agder | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Rogaland | 2 | 6 | 3 | 9 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Hordaland | 1 | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Sogn og Fjordane | 2 | 3 | 0 | 3 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Møre og Romsdal | 3 | 3 | 3 | 6 | 1 | 1 | 0 | 1 | |
| Sør-Trøndelag | 1 | 2 | 0 | 2 | 1 | 1 | 0 | 0 | |
| Nord-Trøndelag | 3 | 3 | 0 | 3 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Nordland | 2 | 2 | 0 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Troms | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| Finnmark | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | |

NYDÝRKING

| NYDØRKING | | | | | | | | | |
|--|--|---|---|---------------------------------|---|---|---------------------------------|---|---|
| Kommuner som har behandla søknadar om nydørkning innvilga innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar med nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Godkjent areal registrert som A-område | Godkjent areal registrert som B-område |
| Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Søknadar om nydørkning innvilga | Ikkje godkjent areal i biologisk mangfold | Ikkje godkjent areal i biologisk mangfold |
| nydørkning innvilga | ut med biologisk nydørkning innvilga | satt av vilkår i alt mangfold | omsyn til kulturmiljø landskapsbildet | friluftsliv miljø | omsyn til nydørkning nydørkning areal i alt | omsyn til nydørkning nydørkning areal i alt | avstått i alt | mangfold | mangfold |
| 2012 | 203 | 305 | 342 | 129 | 190 | 129 | 15 | 44 | 6 |
| 2013 | 193 | 284 | 353 | 129 | 186 | 153 | 25 | 24 | 7 |
| 2014 | 226 | 405 | 455 | 172 | 294 | 178 | 44 | 37 | 18 |
| 2015 | 227 | 404 | 439 | 199 | 260 | 172 | 44 | 42 | 11 |
| 2016 | 236 | 469 | 486 | 187 | 241 | 185 | 17 | 48 | 9 |
| Østfold | | | | | | | | | |
| Akershus/Oslo | 7 | 13 | 3 | 1 | 2 | 0 | 0 | 0 | 16 |
| Hedmark | 18 | 87 | 65 | 45 | 19 | 28 | 4 | 7 | 152 |
| Oppland | 23 | 63 | 62 | 12 | 19 | 5 | 1 | 5 | 126 |
| Buskerud | 12 | 10 | 32 | 3 | 28 | 15 | 0 | 3 | 2552 |
| Vestfold | 7 | 9 | 3 | 0 | 3 | 1 | 0 | 0 | 43 |
| Telemark | 5 | 13 | 5 | 1 | 0 | 4 | 0 | 0 | 736 |
| Aust-Agder | 9 | 7 | 11 | 1 | 7 | 3 | 4 | 1 | 18 |
| Vest-Agder | 11 | 4 | 20 | 12 | 13 | 3 | 3 | 0 | 1031 |
| Rogaland | 20 | 72 | 105 | 25 | 70 | 72 | 0 | 5 | 607 |
| Hordaland | 11 | 11 | 17 | 6 | 4 | 6 | 0 | 0 | 148 |
| Sogn og Fjordane | 16 | 14 | 28 | 3 | 23 | 3 | 0 | 0 | 272 |
| Møre og Romsdal | 15 | 14 | 19 | 8 | 9 | 4 | 2 | 1 | 34 |
| Sør-Trøndelag | 16 | 10 | 50 | 35 | 10 | 24 | 1 | 6 | 107 |
| Nord-Trøndelag | 19 | 69 | 17 | 12 | 5 | 1 | 1 | 9 | 107 |
| Nordland | 23 | 26 | 26 | 13 | 12 | 9 | 0 | 1 | 53 |
| Troms | 7 | 12 | 15 | 4 | 11 | 7 | 1 | 1 | 427 |
| Finnmark | 15 | 6 | 4 | 5 | 0 | 0 | 1 | 0 | 364 |
| | 8 | 6 | | | | | | | 45 |

Konsesjonssøknadar, unntatt sakar der søker ikkje skal oppfylle buplikt og nullgrensesakar

| | Kommuner som har behandla søknadar etter konsesjonslova | Søknadar innvilga utan vilgår i alt | Søknadar innvilga med vilkår gitt i medhald av konsesjonslova §11 | Av desse med vilkår om personleg buplikt | Av desse med vilkår om upersonleg buplikt | Søknadar avslått | Søknadar i alt |
|------------------|---|-------------------------------------|---|--|---|------------------|----------------|
| 2012 | 372 | 1 177 | 1 243 | 680 | 106 | 63 | 2 483 |
| 2013 | 372 | 1 042 | 1 239 | 643 | 71 | 51 | 2 332 |
| 2014 | 371 | 1 146 | 1 335 | 721 | 104 | 48 | 2 529 |
| 2015 | 381 | 1 323 | 1 244 | 631 | 99 | 48 | 2 615 |
| 2016 | 373 | 1 260 | 1 304 | 634 | 106 | 57 | 2 621 |
| Østfold | 13 | 34 | 44 | 34 | 16 | 1 | 79 |
| Akershus/Oslo | 19 | 36 | 40 | 20 | 14 | 4 | 80 |
| Hedmark | 22 | 49 | 219 | 123 | 8 | 10 | 278 |
| Oppland | 26 | 72 | 141 | 74 | 8 | 4 | 217 |
| Buskerud | 19 | 71 | 57 | 37 | 7 | 3 | 131 |
| Vestfold | 12 | 33 | 34 | 14 | 3 | 2 | 69 |
| Telemark | 18 | 49 | 67 | 36 | 3 | 5 | 121 |
| Aust-Agder | 14 | 43 | 45 | 22 | 2 | 1 | 89 |
| Vest-Agder | 15 | 79 | 71 | 25 | 3 | 5 | 155 |
| Rogaland | 20 | 63 | 63 | 13 | 0 | 4 | 130 |
| Hordaland | 28 | 152 | 62 | 34 | 2 | 1 | 215 |
| Sogn og Fjordane | 24 | 54 | 65 | 37 | 4 | 2 | 121 |
| Møre og Romsdal | 32 | 106 | 58 | 47 | 10 | 7 | 171 |
| Sør-Trøndelag | 23 | 87 | 119 | 29 | 10 | 1 | 207 |
| Nord-Trøndelag | 22 | 104 | 23 | 22 | 3 | 2 | 129 |
| Nordland | 36 | 130 | 95 | 30 | 4 | 1 | 226 |
| Troms | 21 | 69 | 90 | 34 | 9 | 4 | 163 |
| Finnmark | 9 | 29 | 11 | 3 | 0 | 0 | 40 |

| Konsesjonssøknader frå aksjeselskaper | | | | |
|--|---|---|--|---------------------------|
| | Kommunar som har behandla søknader om konsesjon frå aksjeselskaper | Tal på søknader om konsesjon frå aksjeselskap innvilga | Tal på søknader om konsesjon frå aksjeselskap avslått | Søknadar i alt |
| 2012 | 24 | 21 | 3 | 24 |
| 2013 | 29 | 36 | 8 | 44 |
| 2014 | 24 | 37 | 7 | 44 |
| 2015 | 33 | 34 | 4 | 38 |
| 2016 | 21 | 23 | 7 | 30 |
| Østfold | 2 | 1 | 1 | 2 |
| Akershus/Oslo | 2 | 1 | 1 | 2 |
| Hedmark | 1 | 0 | 1 | 1 |
| Oppland | 4 | 3 | 1 | 4 |
| Buskerud | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Vestfold | 2 | 2 | 0 | 2 |
| Telemark | 1 | 0 | 1 | 1 |
| Aust-Agder | 1 | 5 | 0 | 5 |
| Vest-Agder | 1 | 0 | 1 | 1 |
| Rogaland | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Hordaland | 3 | 5 | 1 | 6 |
| Sogn og Fjordane | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Møre og Romsdal | 2 | 3 | 0 | 3 |
| Sør-Trøndelag | 2 | 2 | 0 | 2 |
| Nord-Trøndelag | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Nordland | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Troms | 0 | 1 | 0 | 1 |
| Finnmark | 0 | 0 | 0 | 0 |

Konsesjonssøknader der søker kunne overtatt konsesjonsfritt ved tilflytting

| | Kommunar som har behandla søknader om konsesjon der søker ikke kan/vil busette seg på eide dommen | Søknader innvilga utan vilkår i alt | Søknadar innvilga med vilkår gitt i medhald av konsesjonslova §11 | Av desse med vilkår om upersonleg buplikt | Av desse med vilkår om tilflytting på eit seinare tidspunkt | Søknader avslått | Søknader i alt |
|------------------|---|-------------------------------------|---|---|---|------------------|----------------|
| 2012 | 167 | 75 | 253 | 42 | 205 | 24 | 352 |
| 2013 | 136 | 77 | 202 | 57 | 125 | 12 | 291 |
| 2014 | 139 | 64 | 173 | 43 | 115 | 20 | 257 |
| 2015 | 161 | 94 | 187 | 36 | 138 | 26 | 307 |
| 2016 | 153 | 82 | 202 | 55 | 118 | 21 | 305 |
| Østfold | 6 | 1 | 6 | 2 | 4 | 0 | 7 |
| Akershus/Oslo | 5 | 3 | 4 | 1 | 4 | 0 | 7 |
| Hedmark | 9 | 3 | 12 | 3 | 10 | 0 | 15 |
| Oppland | 17 | 4 | 28 | 5 | 23 | 3 | 35 |
| Buskerud | 8 | 1 | 18 | 7 | 10 | 0 | 19 |
| Vestfold | 5 | 0 | 10 | 5 | 3 | 0 | 10 |
| Telemark | 8 | 4 | 11 | 1 | 7 | 0 | 15 |
| Aust-Agder | 6 | 2 | 5 | 4 | 1 | 2 | 9 |
| Vest-Agder | 12 | 13 | 22 | 8 | 6 | 3 | 38 |
| Rogaland | 9 | 4 | 14 | 0 | 14 | 4 | 22 |
| Hordaland | 6 | 3 | 13 | 0 | 12 | 1 | 17 |
| Sogn og Fjordane | 8 | 3 | 15 | 2 | 5 | 0 | 18 |
| Møre og Romsdal | 13 | 6 | 13 | 9 | 3 | 2 | 21 |
| Sør-Trøndelag | 10 | 7 | 11 | 3 | 10 | 1 | 19 |
| Nord-Trøndelag | 9 | 5 | 6 | 4 | 3 | 0 | 11 |
| Nordland | 12 | 7 | 7 | 1 | 0 | 3 | 17 |
| Troms | 7 | 13 | 6 | 0 | 2 | 2 | 21 |
| Finnmark | 3 | 3 | 1 | 0 | 1 | 0 | 4 |

Søknader etter konsesjonslova: "Nullgrensesaker"

| | Kommunar som har innført forskrift om nullgrense | Antall nullgrense- saker innvilga | Antall nullgrense- saker avslått | Antall nullgrense- saker i alt |
|------------------|--|---|--|--------------------------------------|
| 2012 | 59 | 120 | 43 | 163 |
| 2013 | 58 | 110 | 21 | 131 |
| 2014 | 55 | 105 | 17 | 122 |
| 2015 | 47 | 48 | 6 | 54 |
| 2016 | 44 | 116 | 7 | 123 |
| Østfold | 3 | 1 | 0 | 1 |
| Akershus/Oslo | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Hedmark | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Oppland | 6 | 3 | 0 | 3 |
| Buskerud | 5 | 2 | 0 | 2 |
| Vestfold | 3 | 0 | 0 | 0 |
| Telemark | 9 | 23 | 3 | 26 |
| Aust-Agder | 4 | 9 | 2 | 11 |
| Vest-Agder | 5 | 74 | 1 | 75 |
| Rogaland | 2 | 0 | 0 | 0 |
| Hordaland | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Sogn og Fjordane | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Møre og Romsdal | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Sør-Trøndelag | 2 | 0 | 0 | 0 |
| Nord-Trøndelag | 2 | 0 | 0 | 0 |
| Nordland | 1 | 4 | 0 | 4 |
| Troms | 1 | 0 | 1 | 1 |
| Finnmark | 0 | 0 | 0 | 0 |

Nullgrense - slektskapsunntak satt ut av kraft

| Kommunar som har satt slektskapsunntaket ut av kraft ved forskrift | Søknader innvilga etter kons.lova §7 der slektskapsunntaket er satt ut av kraft | Søknader avslått etter kons.lova §7 der slektskapsunntaket er satt ut av kraft | Søknader i alt etter kons.lova §7 der slektskapsunntaket er satt ut av kraft |
|--|---|--|--|
| 2012 | 8 | 14 | 2 |
| 2013 | 11 | 17 | 0 |
| 2014 | 10 | 9 | 0 |
| 2015 | 6 | 2 | 0 |
| 2016 | 6 | 15 | 0 |
| Østfold | 0 | 0 | 0 |
| Akershus/Oslo | 0 | 0 | 0 |
| Hedmark | 0 | 0 | 0 |
| Oppland | 1 | 0 | 0 |
| Buskerud | 3 | 0 | 0 |
| Vestfold | 0 | 0 | 0 |
| Telemark | 1 | 0 | 0 |
| Aust-Agder | 0 | 0 | 0 |
| Vest-Agder | 1 | 15 | 0 |
| Rogaland | 0 | 0 | 0 |
| Hordaland | 0 | 0 | 0 |
| Sogn og Fjordane | 0 | 0 | 0 |
| Møre og Romsdal | 0 | 0 | 0 |
| Sør-Trøndelag | 0 | 0 | 0 |
| Nord-Trøndelag | 0 | 0 | 0 |
| Nordland | 0 | 0 | 0 |
| Troms | 0 | 0 | 0 |
| Finnmark | 0 | 0 | 0 |

Vedlegg II: KOSTRA - skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer 2016

32. Forvaltning av landbruksarealer 2016

1 Opplysninger om kommunen og ansvarlig for rapporteringen

Kommunenr

Kommunens navn

Navn skjemaansvarlig

E-post skjemaansvarlig

Tlf nr

2 Omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven i 2016. Endelig vedtatte reguleringsplaner (område- eller detaljregulering)

Kart og hjelpe middel for beregning av areal finnes på internetsiden til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO). Opplysninger om dyrka jord finnes i arealressurskartet (AR5) angitt som **jordbruksareal** (ARTYPE 21 Fulldyrka jord, ARTYPE 22 Overflatedyrka jord og ARTYPE 23 Innmarksbeite). Dyrkbar jord er tilgjengelig som eget kartlag. Hjelpe middel for beregning av areal finnes på internetsiden til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), "Rapportering i KOSTRA".

Ved å velge riktig fylke og kommune, og så trykke «Vis», sendes man direkte til et kartutsnitt av kommunen. Ved å zoome inn på riktig område i kommunen, kommer de aktuelle kartlagene opp automatisk. Ved å benytte tegne- og beregningsverktøyet øverst på siden, vil man få opp riktig areal i egen tabell på venstre side. Det er også mulig å laste opp reguleringsplaner i SOSI- eller SHAPE-format ved å trykke på knappen øverst til høyre. Applikasjonen vil da automatisk regne ut arealbeslag av dyrka og dyrkbar jord, fordelt på de ulike arealformålene.

Begge kartlagene finnes også på internetsiden til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) i kartportalen KILDEN: kilden.skogoglandskap.no. Opplysninger om dyrka jord finnes i «Markslag (AR5)» angitt som «Jordbruksareal (AR5)» (ARTYPE 21 Fulldyrka jord, ARTYPE 22 Overflatedyrka jord og ARTYPE 23 Innmarksbeite). Dyrkbar jord er tilgjengelig som eget kartlag.

- Dyrka jord omfatter fulldyrka jord (ARTYPE 21), overflatedyrka jord (ARTYPE 22) og innmarksbeite (ARTYPE 23).
- Fulldyrka jord er areal som er dyrka til vanlig plogedybde, og som kan nytes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved ploying.
- Overflatedyrka jord er areal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell høsting er mulig.
- Innmarksbeite er innmarksareal som kan nytes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekt av grasarter.
- Dyrkbar jord er areal som ved oppdyrkning kan settes i slik stand at det vil oppfylle kravene til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord.
- For dyrkbar jord skal det ikke tas hensyn til om det for tiden er ulønnsomt å dyrke opp jorda.

2.1 Har kommunen vedtatt omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven i 2016?

Gjelder reguleringsplaner som berører areal som ikke tidligere er regulert til andre formål enn landbruk.

Dersom arealer tidligere regulert til landbruk omreguleres, skal de tas med.

Areal i områderegulering skal ikke rapporteres hvis det i planene er bestemmelse med krav om senere detaljregulering. Planen skal da rapporteres det året detaljreguleringen vedtas.

Utvidelse av tidligere vedtatte reguleringsplaner skal med, men kun det areal som ikke tidligere er regulert til andre formål enn landbruk.

Areal skal registreres selv om det tidligere er satt av til andre formål enn LNRF i kommune(del)plan.

Ja Nei

2.2 Oppgi areal av dyrka og dyrkbar jord som er godkjent omdisponert i reguleringsplan i 2016. Alle aktuelle reguleringsformål skal tas med i skjemaet

Arealene oppgis med en desimal.

| | Dyrka jord, dekar, 1 desimal | Dyrkbar jord, dekar, 1 desimal |
|--|------------------------------------|--------------------------------------|
| Boligbebyggelse | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Fritidsbebyggelse | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Næringsbebyggelse/virksomhet | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Offentlig eller privat tjenesteyting | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Annen bebyggelse og anlegg | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Grønnstruktur | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Golfbane | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Forsvaret | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| LNFR der landbruk er utelukket | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| LNFR spredt utbygging (bolig-, fritids- eller næringsbebyggelse) | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Bruk og vern av sjø og vassdrag | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Kombinasjoner av hovedformål | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| I alt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |

3 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven § 9

Omfatter også omdisponeringer som følge av delingsvedtak etter jordloven § 12.

Kart og hjelpe middel for beregning av areal finnes på internetsiden til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO). Opplysninger om dyrka jord finnes i arealressurskartet (AR5) angitt som **jordbruksareal** (ARTYPE 21 Fulldyrka jord, ARTYPE 22 Overflatedyrka jord og ARTYPE 23 Innmarksbeite). Dyrkbar jord er tilgjengelig som eget kartlag. Hjelpe middel for beregning av areal finnes på internetsiden til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), "Rapportering i KOSTRA".

Ved å velge riktig fylke og kommune, og så trykke «Vis», sendes man direkte til et kartutsnitt av kommunen. Ved å zoome inn på riktig område i kommunen, kommer de aktuelle kartlagene opp automatisk. Ved å benytte tegne- og beregningsverktøyet øverst på siden, vil man få opp riktig areal i egen tabell på venstre side. Det er også mulig å laste opp reguleringsplaner i SOSI- eller SHAPE-format ved å trykke på knappen øverst til høyre. Applikasjonen vil da automatisk regne ut arealbeslag av dyrka og dyrkbar jord, fordelt på de ulike arealformålene.

Begge kartlagene finnes også på internetsiden til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) i kartportalen KILDEN: kilden.skogoglandskap.no. Opplysninger om dyrka jord finnes i «Markslag (AR5)» angitt som «Jordbruksareal (AR5)» (ARTYPE 21 Fulldyrka jord, ARTYPE 22 Overflatedyrka jord og ARTYPE 23 Innmarksbeite). Dyrkbar jord er tilgjengelig som eget kartlag.

- Dyrka jord omfatter fulldyrka jord (ARTYPE 21), overflatedyrka jord (ARTYPE 22) og innmarksbeite (ARTYPE 23).
- Fulldyrka jord er areal som er dyrka til vanlig plogedybde, og som kan nytes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved ploying.
- Overflatedyrka jord er areal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell høsting er mulig.
- Innmarksbeite er innmarksareal som kan nytes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekt av grasarter.
- Dyrkbar jord er areal som ved oppdyrkning kan settes i slik stand at det vil oppfylle kravene til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord.
- For dyrkbar jord skal det ikke tas hensyn til om det for tiden er ulønnsomt å dyrke opp jorda.

3.1 Har kommunen behandlet søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter jordloven § 9 i 2016?

Ta også med fradelinger etter jordloven § 12 som innebærer omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord.

Ja Nei

3.2 Oppgi antall søknader om omdisponering behandlet etter jordloven § 9 i 2016, etter resultat (vedtak):

| | Antall |
|---------------------------------------|----------------------|
| Søknader innvilget, helt eller delvis | <input type="text"/> |
| Søknader avslått | <input type="text"/> |
| Søknader i alt | <input type="text"/> |

3.3 Oppgi areal av dyrka og dyrkbar jord som er godkjent omdisponert i 2016 etter jordloven:

Dersom det i 2016 blir søkt på nytt for areal som tidligere er godkjent omdisponert, skal bare en eventuell utvidelse av arealet oppgis.

| | Dyrka jord, dekar. 1 desimal | Dyrkbar jord, dekar. 1 desimal |
|--|------------------------------------|--------------------------------------|
| Boligbebyggelse | | |
| Fritidsbebyggelse | | |
| Næringsbebyggelse/virksomhet | | |
| Offentlig eller privat tjenesteyting | | |
| Annен bebyggelse og anlegg | | |
| Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur | | |
| Grønnstruktur | | |
| Golfbane | | |
| Forsvaret | | |
| Annet landbruksformål, f.eks. tilleggsnæringer | | |
| Skogplanting | | |
| Bruk og vern av sjø og vassdrag | | |
| I alt | | |

4 Nydyrkning

Nydyrkning er fulldyrking og overflatedyrking av jord. Gjenoppdyrkning av jordbruksareal som har ligget unytta i over 30 år, regnes som nydyrkning.

4.1 Har kommunen behandlet søknader om nydyrkning etter jordloven § 11 andre ledd, jf. forskrift om nydyrkning, i 2016? Ja Nei**4.2 Oppgi antall søknader behandlet i 2016, etter resultat (vedtak):**

Kolonne 1 ("I alt-kolonnen") skal vise antall søknader.

For søknader innvilget med vilkår kan det settes flere vilkår i et vedtak. Søknader innvilget med vilkår ut fra miljøhensyn spesifiseres nærmere i kolonnene 2 - 5.

Eksempel: Er en søknad innvilget med vilkår ut fra hensynet til biologisk mangfold og landskapsbildet, skal den telles med i kolonnene 1, 2 og 4.

| | 1. Antall søknader i alt | 2. Antall vilkår satt av hensyn til biologisk mangfold | 3. Antall vilkår satt ut fra hensyn til kulturminne | 4. Antall vilkår satt av hensyn til landskapsbildet | 5. Antall vilkår satt av hensyn til friluftsliv |
|-----------------------------------|-----------------------------|---|--|--|--|
| Søknader innvilget uten vilkår | | | | | |
| Søknader innvilget med vilkår | | | | | |
| - av disse med redusert areal | | | | | |
| Søknader avslått | | | | | |
| Søknader i alt | | | | | |

4.3 Oppgi omsøkt nydyrka areal ifølge behandlede søknader i 2016:

Dersom det i 2016 søkes på nytt for areal som tidligere er godkjent nydyrka, skal bare en eventuell utvidelse av arealet oppgis.

Avrund til nærmeste hele tall.

| | Areal i alt, dekar | Areal som er registrert som A-område for biologisk mangfold, dekar | Areal som er registrert som B-område for biologisk mangfold, dekar |
|------------------------------|--------------------|--|--|
| Omsøkt nydyrka areal i alt | | | |
| Godkjent nydyrka areal i alt | | | |
| Ikke godkjent nydyrka areal | | | |

5 Deling av eiendom etter jordloven § 12**5.1 Har kommunen behandlet søknader om deling av eiendom etter jordloven § 12 i 2016?** Ja Nei**5.2 Oppgi antall søknader behandlet i 2016, etter resultat (vedtak):**

En søknad kan omfatte fradeling av flere tomter/arealer.

Dersom deling har medført omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord, skal det også rapporteres under punkt 3.

| | Antall | Antall |
|---|--------|--------|
| Søknader innvilget (helt eller delvis) i alt | | |
| - av disse med formål tilleggsjord til annen landbrukseiendom | | |
| - av disse innvilget av hensyn til bosettingen i området etter § 12 fjerde ledd | | |
| Søknader avslått | | |
| Søknader i alt | | |

6 Driveplikt. Avgjørelser i 2016, etter resultat (vedtak)

Eier av jordbruksareal har driveplikt i tråd med jordloven § 8.

6.1 Har kommunen behandlet søknader om varig fritak fra driveplikt etter jordloven § 8 a i 2016? Ja Nei**6.2 Oppgi antall søknader behandlet etter jordloven § 8 a i 2016, etter resultat (vedtak):**

| | Antall |
|--|--------|
| Søknader innvilget med varig fritak fra driveplikten | |
| Søknader avslått | |
| Søknader i alt | |

6.3 Har kommunen gitt pålegg etter jordloven § 8 tredje ledd i 2016, som følge av brudd på driveplikten? Ja Nei**6.4 Oppgi antall vedtak om å gi pålegg etter jordloven § 8 tredje ledd i 2016, som følge av brudd på driveplikten:**

Mislighold av driveplikten etter tidligere bestemmelser i konsesjonsloven § 5 annet ledd og odelsloven § 27 følges opp etter nye regler i jordloven.

Antall vedtak

6.5 Oppgi antall pålegg gitt i vedtak i spørsmål 6.4 etter type:

| | Antall |
|---|--------|
| Pålegg om bortleie | |
| Pålegg om skogplanting | |
| Pålegg om tiltak av hensyn til kulturlandskapet | |

7.1 Har kommunen behandlet søknader om konsesjon i medhold av konsesjonsloven i 2016? Gjelder alle konsesjonssøknader unntatt saker der søker ikke skal oppfylle boplikten ("slektkapskonsesjon" - rapporteres under spørsmål 7.5 og 7.6), og unntatt saker om nedsatt konsesjonsgrense ("nullgrensesaker" - rapporteres under spørsmål 8)

Ja Nei

7.2 Oppgi antall søknader etter konsesjonsloven behandlet i 2016, etter resultat(vedtak):

Gjelder alle konsesjonssøknader, unntatt saker der søker ikke skal oppfylle boplikten og unntatt "nullgrensesaker".

| | Antall | Antall |
|--|----------------------|----------------------|
| Søknader innvilget uten vilkår i alt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Søknader innvilget med vilkår gitt i medhold av konsesjonsloven § 11 | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Av disse: | | |
| - Med vilkår om personlig boplikt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| - Med vilkår om upersonlig boplikt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Søknader avslått | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Søknader i alt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |

7.3 Konsesjon til aksjeselskap (AS/ASA) i 2016. Har noen av konsesjonssakene i spørsmål 7.2 omhandlet eiendommer med mer enn 25 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, og/eller mer enn 500 dekar produktiv skog, der *aksjeselskap* står som søker?

Ja Nei

7.4 Oppgi antall søknader om konsesjon fra aksjeselskap der konsesjonseiendommen har mer enn 25 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, og/eller mer enn 500 dekar produktiv skog behandlet i 2016, etter resultat (vedtak):

| | Antall |
|--|----------------------|
| Søknader innvilget (med eller uten vilkår) | <input type="text"/> |
| Søknader avslått | <input type="text"/> |
| Søknader i alt | <input type="text"/> |

7.5 Har kommunen behandlet søknader om konsesjon i medhold av konsesjonsloven § 9 siste ledd ("slektkapskonsesjon") i 2016?

Fra 1.7.2009 er adgangen til å søke om fritak fra lovbestemt boplikt bortfalt. Nye regler er innført slik at den som ikke skal bosette seg på eiendommen må søke konsesjon. Slike saker rapporteres her i spørsmål 7.5 og 7.6.

Ja Nei

7.6 Oppgi antall søknader etter konsesjonsloven § 9 siste ledd ("slektkapskonsesjon") behandlet i 2016, etter resultat(vedtak):

Dette er saker der søker kunne overtatt konsesjonsfritt ved å bosette seg på eiendommen, men dersom søker ikke skal bosette seg på eiendommen må vedkommende søke om konsesjon.

| | Antall | Antall |
|---|----------------------|----------------------|
| Søknader innvilget uten vilkår i alt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Søknader innvilget med vilkår gitt i vedtak i medhold av konsesjonsloven § 11 | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Av disse: | | |
| - Med vilkår om upersonlig boplikt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| - Med vilkår om tilflytting på et senere tidspunkt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Søknader avslått | <input type="text"/> | <input type="text"/> |
| Søknader i alt | <input type="text"/> | <input type="text"/> |

8 Søknader etter konsesjonsloven i forbindelse med nedsatt konsesjonsgrense, "nullgrensesaker", i 2016

8.1 Har kommunen innført forskrift om nedsatt konsesjonsgrense ("nullgrense") etter konsesjonsloven § 7?

Ja Nei

8.2 Oppgi antall søknader avgjort i 2016 etter konsesjonsloven § 7 etter resultat (vedtak):

Gjelder alle kommuner med forskrift etter konsesjonsloven § 7.

| | Antall |
|--------------------|----------------------|
| Søknader innvilget | <input type="text"/> |
| Søknader avslått | <input type="text"/> |
| Søknader i alt | <input type="text"/> |

8.3 Har kommunen innført forskrift etter konsesjonsloven § 7 som setter slektkapsunntaket i konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 ut av kraft?

Ja Nei

8.4 Oppgi hvor mange søknader under spørsmål 8.2 som gjelder nær slekt:

Gjelder bare kommuner som har satt konsesjonsloven § 5 første ledd nr 1 (slektkapsunntaket) ut av kraft ved forskrift.

| | Antall |
|--------------------|----------------------|
| Søknader innvilget | <input type="text"/> |
| Søknader avslått | <input type="text"/> |
| Søknader i alt | <input type="text"/> |

9 Merknader

Dette er et åpent felt til eventuelle kommentarer om ting som er uklare, hvilke opplysninger som hentes inn, omfang eller utforming av skjemaet o.l., som kan bidra til å gjøre skjemaet og spørsmålene bedre

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 8140 Dep, 0033 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

www.landbruksdirektoratet.no